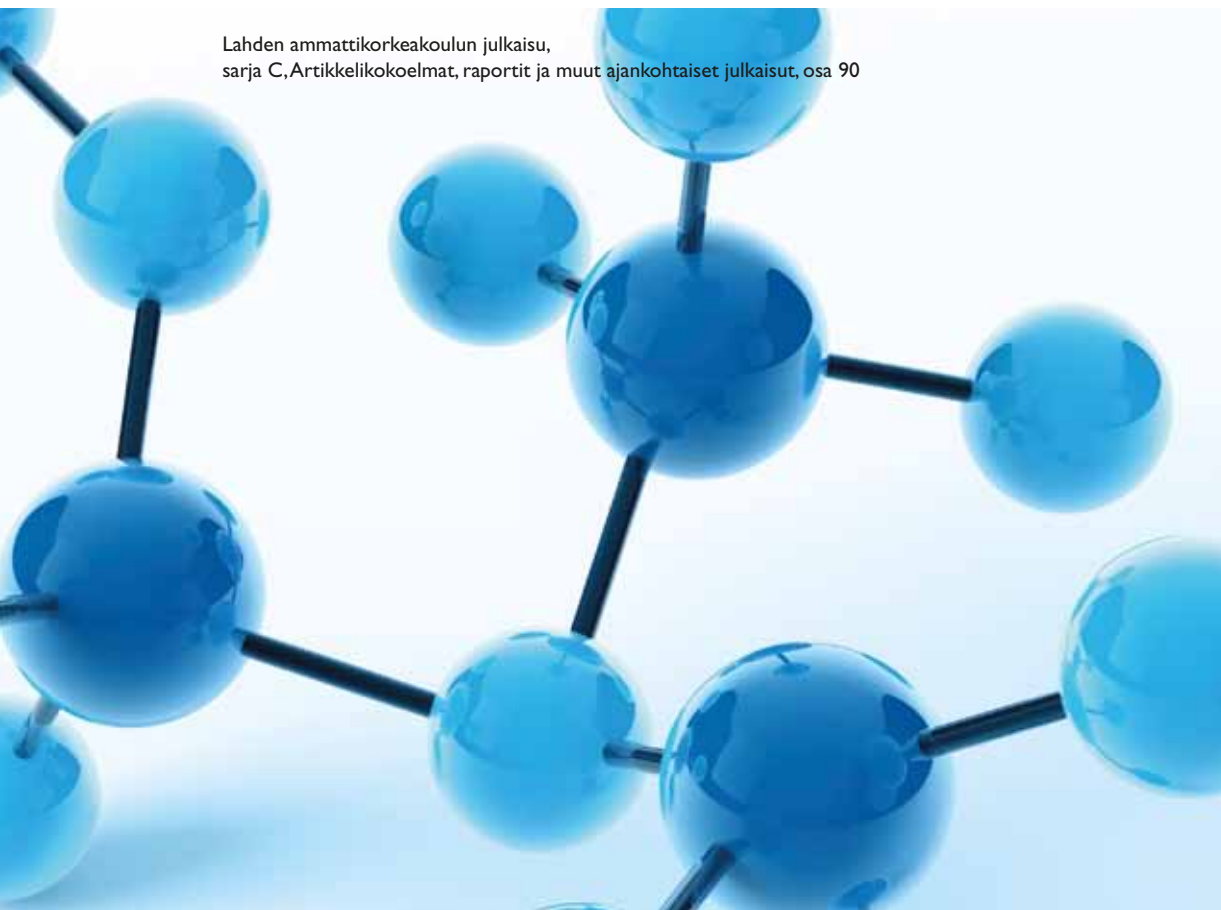

FUAS-ammattikorkeakoulujen aikuiskoulutuksen nykytila

Lahden ammattikorkeakoulun julkaisu,
sarja C, Artikkelikokoelmat, raportit ja muut ajankohtaiset julkaisut, osa 90

Tuula Brofeldt Tuula Piensoho

Tuula Brofeldt Tuula Piensoho

FUAS-ammattikorkeakoulujen aikuiskoulutuksen nykytila

Lahden ammattikorkeakoulu
Aikuiskoulutuspalvelut

Tuula Brofeldt Tuula Piensoho

FUAS-ammattikorkeakoulujen aikuiskoulutuksen nykytila

Lahden ammattikorkeakoulun julkaisusarjat

A Tutkimuksia

B Oppimateriaalia

C Artikkelikokoelmat, raportit ja muut ajankohtaiset julkaisut

Lahden ammattikorkeakoulun julkaisu

Sarja C Artikkelikokoelmat, raportit ja muut ajankohtaiset julkaisut, osa 90

Vastaava toimittaja: Ilkka Väänänen

Taitto: Sanna Henttonen

ISSN 1457-8328

ISBN 978-951-827-132-4

Painopaikka: Multiprint Oy, 2011

Sisällys

Alkusanat	5
1 Aikuiskoulutuksen koordinoitutarpeen lähtökohdat	7
2 Aikuiskoulutuksen koordinoitihanke – AIKOKO	11
2.1 Hankkeen tavoitteet ja eteneminen.....	11
2.2 Nykytila-analyysin toteuttaminen	12
3 Aikuiskoulutus FUAS-ammattikorkeakouluissa.....	14
3.1 FUAS-ammattikorkeakoulujen toimialueet ja toimipisteet	14
3.2 FUAS-ammattikorkeakoulujen aikuiskoulutuksen organisoituminen	15
3.3 FUAS-ammattikorkeakoulujen aikuiskoulutustarjonta ja aloituspaikat..	17
3.3.1 Avoin ammattikorkeakouluopetus (avoin AMK)	17
3.3.2 Ammatilliset erikoistumisopinnot.....	20
3.3.3 Tutkintoon johtava koulutus: ammattikorkeakoulu ja ylempi ammattikorkeakoulu	23
3.3.4 FUAS-ammattikorkeakoulujen koulutustarjonta aikuiskäsitteille.....	25
3.3.5 Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot.....	29
3.3.6 Täydennys- ja tilauskoulutus	37
3.4 Viestintä ja markkinointi	40
3.5 Virtuaalikoulutus	42
3.7 Muita tärkeitä näkökulmia FUAS-aikuiskoulutukseen.....	46
4 Aikuiskoulutuksen toimintamallia rakentamaan.....	49
Lähteet ja tausta-aineisto	51
Liite	53
Kirjoittajat.....	55

Alkusanat

Aikuiskoulutus on ajankohtaisempi asia nyt kuin koskaan. Suomen nuoret ikäluokat pienenevät, mutta aikuisten osuus koko väestöstä sen sijaan kasvaa. Aikuisille suunnattu koulutustarjonta ei ole aina riittävän asiakaslähtöistä eikä sitä ole tasapuolisesti esillä kaikille ja kaikkialla. Aikuiskoulutus kaipaa kehittämistä ja koordinoitua.

Opetus- ja kulttuuriministeriön lähtökohtana aikuiskoulutuksessa on lisätä ammatillista liikkuvuutta, parantaa tuottavuutta, pidentää työuria, nostaa työllisyysastetta sekä työvoiman saatavuutta. Näiden tavoitteiden mukaisesti Suomessa käynnistettiin ammatillisesti suuntautuneen aikuiskoulutuksen kokonaisuudistus (AKKU). Uudistus on tuonut mukanaan haasteita niin yksittäisille ammattikorkeakouluille kuin FUAS-liittoumalle (Federation of Universities of Applied Sciences).

Käsillä oleva julkaisu esittelee lyhyesti opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittaman Aikuiskoulutuksen koordinoituhankkeen (AIKOKO) tavoitteet ja aiotut toimenpiteet. Julkaisun pääpaino on hankkeen alussa tehdyn nykytila-analyysin tulosten ja kehittämiskohteiden esittelyssä.

Hanke käynnistyi vuoden 2011 alussa ja se kestää vuoden 2012 loppuun saakka. Lahden ammattikorkeakoulun hallinnoimassa hankkeessa kehitetään innovatiivista koordinoitumallia ammattikorkeakoulujen aikuiskoulutuksen osaamispalveluiden järjestämiseen Helsingin metropolialueelle. Hanke liittyy myös Hämeen ja Lahden ammattikorkeakoulujen sekä Laurea-ammattikorkeakoulun (FUAS-ammattikorkeakoulut) aikuiskoulutuksen yhteistyön selkeyttämiseen ja kehittämiseen.

Julkaisu antaa kokonaiskuvan FUAS-ammattikorkeakoulujen aikuiskoulutuksen nykytilasta, niiden aikuiskoulutustoiminnan organisoitumisesta sekä koulutustarjonnasta vuosina 2011 - 2012. Siinä selvitetään myös kumppanikorkeakoulujen eri toimijatahojen käsityksiä ja visioita siitä, miten heidän mielestään aikuiskoulutusta tulisi koordinoita ja kehittää Helsingin metropolialueella.

Tätä julkaisua varten haastateltiin yhteensä 25 aikuiskoulutuksen keskeistä toimijaa FUAS-ammattikorkeakouluista sekä opetus- ja kulttuuriministeriöstä. Julkaisun tausta-aineistona on käytetty mm. FUAS-liittouman Maali-hankkeen aikuiskoulutuksen työryhmien tekemää kehittämistyötä.

Aikuiskoulutuksen toimintamallin* suunnittelu käynnistyy loppusyksyllä FUAS-ammattikorkeakouluissa. Marraskuun yhteisen workshop-työskentelyn ja siitä seuraavien erilaisten interventioiden ja pilottien seurauksena aikuiskoulutusta on mahdollista nykyistä selkeämmin profiloida, tehostaa voimavarojen käyttöä sekä kohdistaa paremmin koulutuskysyntä ja -tarjonta vastaamaan toisiaan. Uusi toimintamalli voidaan ottaa käyttöön vuoden 2013 alussa.

Julkaisun valmistumiseen ovat vaikuttaneet monet asiantuntijat ja toimijat. Kiitämme lämpimästi kaikkia yhteistyötahoja, erityisesti haastatteluihin osallistuneita henkilöitä sekä ohjausryhmän jäseniä hyvästä ja tulokellisesta yhteistyöstä.

Haastattelut on toteuttanut Tuula Brofeldt. Hän vastasi myös pääasiallisesti julkaisun kirjoitustyöstä. Tuula Piensoho on kommentoinut käsikirjoitusta kirjoitusprosessin eri vaiheissa sekä kirjoittanut julkaisun alkusanat sekä luvun Aikuiskoulutuksen koordinoitutarpeen lähtökohdat. Tuula Piensoho ja Tuula Brofeldt viimeistelivät julkaisun tässä esitettävään muotoon sekä kirjoittivat yhdessä päätösluvun Aikuiskoulutuksen toimintamallia rakentamaan.

Hankkeen ohjausryhmän jäsenet, johtaja Esa Inget Hämeen ammattikorkeakoulusta ja johtaja Leena Nieminen Laurea-ammattikorkeakoulusta ovat tarkistaneet julkaisun tiedot oman ammattikorkeakoulunsa osalta. Lausumme heille tästä lämpimät kiitokset.

Julkaisu on kirjoitettu tausta-aineistoksi aikuiskoulutuksen toimintamallin rakennustyöhön. Uskomme julkaisun innostavan moniin antoiisiin keskusteluihin ja kokeiluihin aikuiskoulutuksen tulevaisuuden kehittämistyössä.

Lahdessa, lokakuussa 2011

Tuula Piensoho ja Tuula Brofeldt

*julkaisussa käytetään toimintamalli-käsitteen synonyymina koordinaatiomallia

I Aikuiskoulutuksen koordinoitutarpeen lähtökohdat

Aikuiskoulutuksen koordinoitihankkeen keskeisinä taustavaikuttajina ovat toimineet aikuiskoulutuksen kokonaisuudistus, korkeakoulujen rakenteellinen kehittäminen sekä FUAS-liittouman syntyminen ja sen strategiset periaatteet.

Tässä luvussa valotetaan hankkeen taustoja mainituista näkökulmista unohtamatta oppimisen näkökantaa.

Mitä aikuiskoulutuksella tavoitellaan?

Suomalainen koulutuspolitiikka rakentuu elinikäisen oppimisen periaatteelle, jossa korostetaan, ettei oppiminen ei pääty nuorena hankittuun tutkintoon, vaan että oppiminen jatkuu koko aikuisiän (OKM 2011).

Eri tavoin toteutettua aikuiskoulutusta järjestetään maassamme noin 800 oppilaitoksessa ja korkeakoulussa. Aikuiskoulutukseen osallistuu vuosittain yli 1,7 miljoonaa kansalaista. Merkittävä osa oppimisesta tapahtuu työpaikoilla sekä informaalina oppimisena tietoverkkoja, kirjastoja ja muita oppimisympäristöjä hyödyntäen. Vuosittain työikäisestä aikuisväestöstä osallistuu aikuiskoulutukseen yli puolet. Valtakunnallinen tavoite on vieläkin korkeammalla. (www.minedu.fi) Vuoteen 2012 mennessä tavoitellaan 60 prosentin osallistujaosuutta (OKM 2011).

Aikuiskoulutuksen tavoitteet ovat Suomessa korkealla. Hallituksen tavoitteena on nostaa suomalaiset maailman osaavimmaksi kansaksi vuoteen 2020 mennessä. Suomi sijoittuisi tuolloin OECD-maiden kärkijoukkoon keskeisissä nuorten ja aikuisten osaamisvertailuissa, koulupudokkaiden vähydessä sekä nuorten ja työikäisten korkea-asteen koulutuksen suorittaneiden väestöosuudessa. Tavoitteena on, että mikään osa aikuisväestöstä ei jää pysyvästi aikuiskoulutuksen ulkopuolelle (ks. emt.)

Aikuiskoulutuksella on kaiken kaikkiaan tärkeä rooli yhteiskunnallisen osallistumisen ja yksilön hyvinvoinnin edistäjänä. Kaikki tasot kattavalla aikuiskoulutusjärjestelmällä luodaan edellytykset vastata muuttuvan työelämän osaamisvaatimuksiin.

Aikuiskoulutuksen kokonaisuudistus

Vaikka aikuiskoulutusta tarjoavien toimijoiden aikuiskoulutuspalvelut ovat koko ajan muuttuneet kysyntää paremmin vastaaviksi ja työelämän tarpeet huomioiviksi, ne ovat yhä oppilaitos- ja tarjontakeskeisiä. Aikuisten valittavana oleva koulutusorganisaatioiden tarjonta ei välttämättä aina vastaa yksilöiden tarpeisiin (OKM 2011). Tämän lisäksi yhteistyö eri aikuiskoulutustoimijoiden välillä on vielä satunnaista ja siinä on paljon kehitettävää. Koulutustarjonnassa on myös päällekkäisyyksiä. Toisaalta on myös alueita ja aloja, joilla aikuisten koulutustarjonta on vähäistä tai sitä ei ole lainkaan.

Edellä mainituista syistä johtuen opetusministeriön toimesta käynnistettiin vuonna 2007 aikuiskoulutuksen kokonaisuudistus (AKKU), joka kattaa ammatillisen aikuiskoulutuksen, oppisopimuskoulutuksen, korkeakoulujen aikuiskoulutuksen, työvoimapolittisen aikuiskoulutuksen ja henkilöstökoulutuksen (OPM 2008:20). AKKU-johtoryhmän työ jatkui 31.12.2010 saakka (OPM 2009:11).

Ammatillisen aikuiskoulutuksen kokonaisuudistuksen tavoitteena on hallinnon, rahoituksen, etuuksien ja tarjonnan selkeyttäminen. Uudistuksen pääehdotukset valmistuivat keväällä 2009 ja niiden toimeenpano on käynnissä. Uudistuksia kaitvattiin niin työelämässä tapahtuvan oppimisen vahvistamiseen, eri tavoin hankittuun osaamisen tunnustamiseen kuin joustaviin koulutuksen yhdistelymahdollisuuksiin. Kokonaisuudistus korostaa niin ikään korkeakoulutasoisen aikuiskoulutuksen vahvistamista, aikuisopiskelun osuvuutta parantavien tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden tehostamista, vähemmän osallistuvien väestöryhmien koulutusmahdollisuuksien parantamista sekä aikuisopiskelun etuusjärjestelmien selkiyttämistä ja rahoituspohjan laajentamista. (OPM 2009:11.)

Korkeakoulujen aikuiskoulutuksen avulla yksilöt laajentavat ja päivittävät osaamista. Opetus- ja kulttuuriministeriön (2011) mukaan korkeakoulujen tulee huolehtia siitä, että tutkinnon osien ja kurssien suoritusmahdollisuuksia on riittävästi tarjolla joko integroituna tutkintokoulutukseen tai järjestettynä erillisissä ryhmissä. Koulutus voidaan ministeriön mukaan toteuttaa omaehtoisesti suoritettavana avoimena korkeakouluopetuksena tai vaikkapa maksullisena täydennyskoulutuksena.

Korkeakoulujen aikuiskoulutuksen kannalta merkittäviä kehittämiskohteita ovat erityisesti uudet toimintamallit kuten oppisopimustyyppinen täydennyskoulutus ja erityispätevyudet, avoimen korkeakouluopetuksen vahvistaminen sekä tutkinnon osien ja muun täydennyskoulutuksen myynti (AIKOKO -hanke-esitys 2010).

Lähivuosina tarvitaan maahanmuuttajille kohdennettuja palveluita ja koulutustarjontaa.

Korkeakoulujen rakenteellinen kehittäminen

Korkeakoulujen rakenteellinen kehittämisen tavoitteena on vahvistaa korkeakoulujen toiminnan laatua, vaikuttavuutta ja kansainvälistä kilpailukykyä. Kehittämisen tuloksena yliopistoja ja ammattikorkeakouluja tulee olla nykyistä vähemmän ja niiden profiilit selkeämpiä. Opetusministeriön esittämän mukaisesti Suomessa toimisi enintään 15 vähintään 3000 opiskelijajayhteisön yliopistoa ja enintään 18 pääsääntöisesti vähintään 2500 kokopäiväopiskelijan ammattikorkeakoulua vuonna 2020 (OPM 2010).

Suomen korkeakouluverkosto on liian sirpaleinen (OKM 2011). Rakenteellisella uudistuksella tavoitellaan sitä, että yksikkörakenteet on koottu suuremmiksi kokonaisuuksiksi ja että yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kesken on syntynyt strategisia, pääosin aluepohjaisia liittoumia. Pällekkäistä koulutustarjontaa tulee karsia ja koota tarjonta tarkoituksenmukaisiksi sekä tehokkaiksi yksiköiksi ja tukipalveluissa lisätä keskinäistä yhteistyötä. Esimerkiksi täydennyskoulutukses-

sa tulee lisätä ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen välistä yhteistyötä. Kokonaisuutena korkeakoulu-uudistus arvioidaan kansainvälisesti vuonna 2020. (ks. OPM 2008; OKM 2010.)

Korkeakoulujen rakenteellinen kehittäminen pohjautuu pitkälti yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen itse vireille panemiin hankkeisiin. Kehittämisvastuu on korkeakouluilla, mutta opetusministeriö kehittää seurantakriteereitä yhteistyössä korkeakoulujen kanssa ja huomioi saavutetut tulokset korkeakoulujen rahoituksessa. (OPM 2008.)

Ministeriön (OKM 2011) linjauksissa ammattikorkeakoulujen toiminnan laatua, tehokkuutta ja vaikuttavuutta vahvistetaan uudistamalla ammattikorkeakouluja koskeva lainsäädäntö. Ammattikorkeakouluista muodostetaan vuoden 2014 alusta itsenäisiä oikeushenkilöitä ja rahoitusvastuu siirretään samanaikaisesti kokonaan valtiolle. Edelleen laadun ja tehokkuuden lisäämiseksi edistetään korkeakoulujen rajat ylittävää tilojen, tukipalveluiden ja opettajaresurssien yhteiskäyttöä.

Edelleen ministeriö ehdottaa, että ammattikorkeakoulujen aloittajamääriä vähennetään 2200 aloituspaikan verran vuonna 2013. Vähennykset suunnataan erityisesti kulttuurialalle, matkailu-, ravitsemis- ja talousalalle sekä tekniikan ja liikenteen alalle. Sosiaali- ja terveystieteiden alalla on lievää koulutuksen lisästarvetta. (emt.)

Uutena aikuiskoulutuksen innovaationa esitetään aikuiskoulutustiliä (OKM 2011).

FUAS-liittouma

FUAS-liittouma rakentuu kolmen itsenäisen ammattikorkeakoulun yhteistyölle. Liittoumaan kuuluvat Hämeen ja Lahden ammattikorkeakoulut sekä Laurea-ammattikorkeakoulu. Liittouman päämääränä on palvella Helsingin laajan metropolialueen opiskelijoiden, elinkeinoelämän ja julkishallinnon tarpeita painottuen koulutuksensa vahvoihin erikoistumisalueisiin.

Liittouma tarjoaa toimialallaan kaikki metropolialueen elinkeinoelämän ja väestön tarvitsemat korkeakouluopetus-, tutkimus- sekä aluekehityspalvelut. Vuodelle 2020 asetetun tahtotilan päämääränä on toteuttaa kansainvälisesti arvostettu metropolialueen kansainvälistä kilpailuasemaa vahvistava yhtenäinen korkeakoulujen liittouma.

Opiskelijamäärä on 21.000 opiskelijaa, joka puolestaan on n. 15 % koko maan ammattikorkeakouluopiskelijamäärästä. Liittouman myötä metropolialueelle on muodostunut kansainvälisiä vaatimuksia vastaava ja kansainvälistä kilpailukykyä oleellisesti vahvistava korkeakouluverkko. (FUAS-liittoumastrategia 2011 – 2015.)

Strategisina linjauksina mainitaan mm. elinikäinen oppiminen. Liittoumastrategian mukaan verkostomaista yhteistyötä tiivistetään aikuiskoulutuksen osalta. Aikuiskoulutuksen, ylempien ammattikorkeakoulututkintojen ja täydennyskoulutuksen avulla vastataan kattavasti koko Helsingin laajan metropolialueen osaami-

sen kehittämisen tarpeisiin. Opintojen monimuotoiset toteutustavat, aikuiskoulutuksen uudet muodot sekä virtuaaliopinnot mahdollistavat työssäolon ja opintojen joustavan yhteensovittamisen. (emt.)

FUAS-tasoinen aikuiskoulutuksen kehittäminen ja koordinointi liittyvät tiiviisti edellä esitettyyn strategiaan.

2 Aikuiskoulutuksen koordinoitihanke – AIKOKO

2.1 Hankkeen tavoitteet ja eteneminen

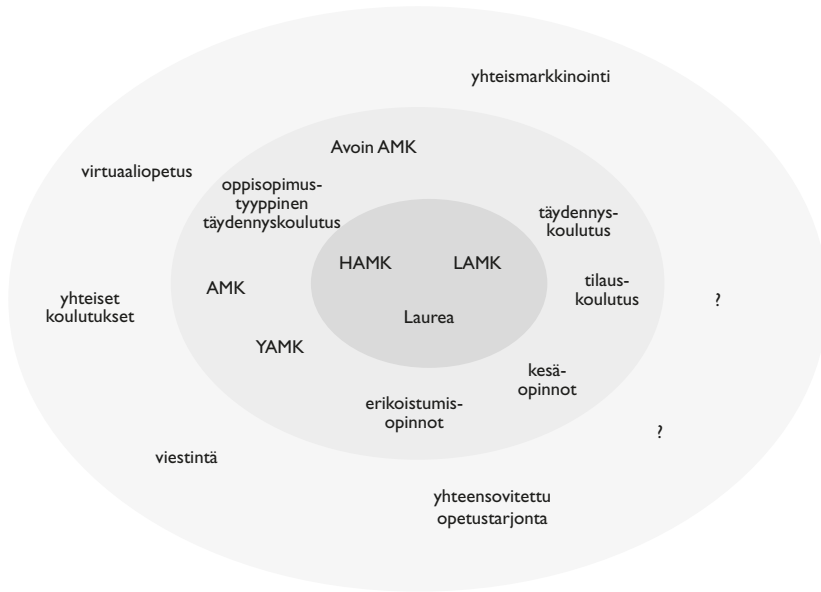
Aikuiskoulutuksen koordinoitihanke (AIKOKO) on yhteydessä valtakunnalliseen aikuiskoulutuksen kehittämiseen. Hanke liittyy ensi vaiheessa tiiviisti myös FUAS-ammattikorkeakoulujen aikuiskoulutuksen yhteistyön selkeyttämiseen ja kehittämiseen. Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama ja Lahden ammattikorkeakoulun hallinnoima hanke käynnistyi vuoden 2011 alussa ja kestää vuoden 2012 loppuun saakka. Hankkeen tarkoituksena on luoda proaktiivinen toimintamalli ammattikorkeakoulujen aikuiskoulutuksen osaamispalveluiden järjestämiseen Helsingin metropolialueelle.

Hankkeen konkreettisia tavoitteita ovat mm. aikuiskoulutuksen yhteisten osamis- ja tukipalvelujen kehittäminen, tutkintokoulutuksen kehittäminen vastaamaan aikuisväestön työn ohella tapahtuvan opiskelun tarpeita, avoimen ammattikorkeakoulun kehittäminen vastaamaan kysyntää, täydennyskoulutusmahdollisuuksien kohdentaminen ja laajentaminen sekä maahanmuuttajien koulutuksen kehittäminen (AIKOKO -hanke-esitys 2010.) Tärkeä tavoite on koulutustarjonnan ajoituksen ja laadun kehittäminen.

Hanke käynnistyi nykytila-analyysillä, jonka tehtävänä on antaa mahdollisimman kattava kokonaiskuva FUAS-ammattikorkeakoulujen aikuiskoulutuksen nykytilasta, aikuiskoulutuksen organisoinnista ja koulutustarjonnasta vuosina 2011 – 2012. Nykytila-analyysissä selvitetään myös kumppanikorkeakoulujen eri toimijatahojen käsityksiä ja visiota siitä, millainen toimintamalli toimisi parhaiten Helsingin metropolialueella.

Loppusyksystä toimintamallia aletaan aktiivisesti kehittää yhteistä workshop-toimintamallia hyödyntäen. Suunnitelmaan kuuluu myös se, miten toimintamallia viedään käytäntöön. Tämä tarkoittaa vuoden 2012 aikana erilaisten pilottien käynnistämistä ja niiden toiminnan arviointia.

Koordinoitumalla avulla aikuiskoulutusta voidaan nykyistä selkeämmin profiloita, tehostaa voimavarojen käyttöä sekä kohdistaa paremmin koulutuskysyntä ja -tarjonta vastaamaan toisiaan. Toimintamallin suunnitelma ja sen käytäntöön vienti tehdään ensin FUAS-kumppanitasolla ja tämän jälkeen se laajennetaan muihin metropolialueen ammattikorkeakouluihin. Uusi toimintamalli on mahdollista ottaa käyttöön vuoden 2013 alussa.

KUVIO 1. FUAS-yhteistyön osa-alueita

2.2 Nykytila-analyysin toteuttaminen

Nykytila-analyysin taustalla vaikuttaa projektisuunnitelma, jonka mukaisesti hankkeen ensimmäistä vaihetta lähdettiin toteuttamaan. Projektisuunnitelmaan oli sisällytetty mm. nykytila-analyysissa käytettävä kysymyspatteristo sekä hankkeen etenemistä kuvaava Gantt-kaavio. Palkkikaavion käyttöä on suosittu projektinhallinnassa. Kaavio esittää projektin ja sen työvaiheiden edistymisen suhteessa projektin ajalliseen ja vaiheittaiseen etenemiseen.

Nykytila-analyysin selvitystyön aineisto pohjautuu 25 henkilön haastatteluihin. Toteutettujen haastattelujen ohella aikuiskoulutuksen kokonaiskuvaa syvensivät FUAS-toimijoiden ja -organisaatioiden tuottama materiaali. Aikuiskoulutuksen näkemysten taustaksi ja täydennykseksi nykytila-analyysissä on käytetty opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisemia muistioita ja raportteja. Tuore hallitusohjelman julkaiseminen ajoittui nykytila-analyysin haastattelujen jälkeiseen aikaan ja osaltaan tarkensi tulevan aikuiskoulutuksen toimintaedellytyksiä.

Haastateltavat edustivat kaikkia kolmea ammattikorkeakoulua. He työskentelevät aikuiskoulutuksen parissa ja sijoittuvat ammattiasemiltaan johdosta koulutusta toteuttaviin tahoihin. Haastateltavien joukossa on edustettuina myös opetusministeriön aikuiskoulutuksen ja korkeakoulujen kanssa työskenteleviä johtohenkilöitä. Haastattelut toteutettiin yksilö- ja ryhmähaastatteluina pääasiassa haastateltavien työpaikalla tai sen välittömässä läheisyydessä. Haastateltavat valikoituivat työtehtäviensä tai edustamansa ammattikorkeakoulun edustajina.

Haastattelumenetelmänä oli teemahaastattelu, jossa aihealueiden teemat vaihtelivat haastateltavan tai haastateltavien position mukaan. Keskustelun aiheet liittyi-

vät FUAS-liittouman nykyiseen aikuiskoulutukseen, sen toteuttamiseen, toteutustapaan, haasteisiin ja toiveisiin sekä tulevan toimintamallin hahmottamiseen.

Haastatteluaineistojen aihealueet on koostettu taulukkoon 1.

TAULUKKO 1. FUAS-ammattikorkeakoulujen aikuiskoulutuksen haastatteluaineiston aihealueet

Haastattelujen aihealueet
Aikuiskoulutustarjonta (avoin ammattikorkeakoulu, ammattikorkeakoulu, ammatilliset erikoistumisopinnot, täydennyskoulutus ja ylempi ammattikorkeakoulu)
Aikuiskoulutuksen organisoituminen haastateltavan ammattikorkeakoulussa
Koulutuksen tulevaisuus ja visiot
Koulutusviestintä, verkostoituminen ja markkinointi
Aikuiskoulutustarjontaa edistävät ja rajoittavat tekijät
Virtuaalikoulutus ja virtuaalikampus
Aikuiskoulutuksen tulevaisuus ja visiot toimintamallin näkökulmasta

Nykytila-analyysin kirjoitustyössä on käytetty hyväksi haastattelumateriaalin lisäksi FUAS-yhteistyön työryhmien tuottamaa materiaalia. Näistä keskeisimpiä ovat olleet Maali-hankkeen aikuiskoulutus (AIKO) -, ylempi ammattikorkeakoulu (YAMK) -, IT - tietohallinto- sekä viestintä- ja markkinointi -työryhmät.

Opetus- ja kulttuuriministeriön sivustot ja erilaiset selvityshankkeet sekä raportit ovat olleet tausta-aineistoina tarkennettaessa nykyistä toimintaa ja ohjeistusta, jonka valvova viranomaistaho on tuottanut. Tarkemmat tiedot materiaaleista löytyvät Lähteet ja tausta-aineisto -osasta.

3 Aikuiskoulutus FUAS-ammattikorkeakouluissa

Avoin ammattikorkeakoulu (avoin AMK) avaa mahdollisuuden opiskella tai etsiä opiskelun avulla omaa tulevaa työuraansa. Tutkintoon johtavaa koulutusta toteutetaan ammattikorkeakoulututkinnon tai ylempään ammattikorkeakoulututkinnon kautta. Tiedonnäkkää voi tyydyttää aiemmin hankitun tutkinnon jälkeen myös erikoistumisopinnoilla. Täydennyskoulutuksella voidaan jalostaa koulutus- tarjontaa maksavan asiakkaan toivomalla tavalla. Oppisopimustyyppinen täydennyskoulutus tuo uudenlaisia kouluttautumismahdollisuuksia.

3.1 FUAS-ammattikorkeakoulujen toimialueet ja toimipisteet

Liittoumaan kuuluvien ammattikorkeakoulujen toimialueet sijaitsevat Etelä-Suomen läänin alueella siten, että kuvan alareunassa ovat Laurea-ammattikorkeakoulun toimipisteet Lohjalta Porvooseen. Vasemmassa yläkulmassa ovat Hämeen ammattikorkeakoulun alueen toimipisteet ja Lahden ammattikorkeakoulun toimipisteet sijaitsevat kaikki Lahden kaupungin alueella.

KUVIO 2. FUAS-ammattikorkeakoulujen toimipisteet Etelä-Suomen läänin alueella

Hämeen ammattikorkeakoulussa (HAMK) opetus jakautuu vuonna 2012 kuuteen (6) koulutus- ja tutkimuskeskukseen (KT-keskus), joiden toimipaikat sijaitsevat Evolla, Forssassa, Hämeenlinnassa, Lepaalla, Mustialassa, Riihimäellä ja Valkeakoskella.

Lahden ammattikorkeakoulun (LAMK) tilat sijaitsevat pääosin Lahden kaupungin keskusta-alueella lukuun ottamatta sosiaali- ja terveysalan koulutusta, jossa opetus annetaan Päijät-Hämeen keskussairaalan välittömässä läheisyydessä kaupungin länsipuolella. Toimipisteitä on viidessä (5) eri kohteessa.

Laurea-ammattikorkeakoulussa aikuisille suunnattu koulutus on keskittynyt neljälle (4) koulutusalueelle ja seitsemään (7) toimipisteeseen Espoon, Hyvinkään, Keravan, Lohjan, Porvoon ja Vantaan alueille. Espoossa sijaitsee kaksi toimipistettä toinen Leppävaarassa ja toinen Otaniemessä.

3.2 FUAS-ammattikorkeakoulujen aikuiskoulutuksen organisoituminen

FUAS-ammattikorkeakoulujen ylläpidosta vastaavat organisaatiot ja toimipaikkojen sijoittuminen on tarkemmin kuvattu taulukossa 2.

TAULUKKO 2. FUAS-ammattikorkeakoulujen omistus ja sijainti

Ammattikorkeakoulu	Ylläpitäjä	Toimipaikka
HAMK	Hämeen ammatillisen korkeakoulutuksen kuntayhtymä	Kanta-Häme
LAMK	Päijät-Hämeen koulutus konserni-kuntayhtymä	Päijät-Häme
Laurea	Laurea ammattikorkeakoulu Oy (osakeyhtiö)	Uusimaa

Hämeen ammattikorkeakoulu

Hämeen ammattikorkeakoulu (HAMK) kuuluu Hämeen ammatillisen korkeakoulutuksen kuntayhtymään. Koulutusohjelmat ja osaamiskeskittymät on organisoitu koulutus- ja tutkimuskeskuksiin (KT-keskuksiin), joita on vuoden 2012 alusta kaikkiaan kuusi (6). Neljä (4) niistä toteuttaa ammattikorkeakouluopetusta, yksi ylempiä ammattikorkeakoulututkintoja ja lisäksi on ammatillinen opettajakorkeakoulu.

Hämeen ammattikorkeakoulun rehtori ja johtotiimi valvovat ja ohjeistavat aikuiskoulutuksen toimintaa. Täydennyskoulutusjohtajan vastuulle on keskitetty avoin ammattikorkeaja- ja täydennyskoulutus sekä erikoistumisopinnot, joita hän koordinoi.

Täydennyskoulutuksen toimintaa koordinoi ohjausryhmä. Kehittämisryhmä vastaa operatiivisen toiminnan suunnittelusta. Siihen kuuluvat pääasiassa KT-keskuksen koulutuspäälliköt ja täydennyskoulutusjohtaja. Täydennyskoulutus on sijoitettu tulosityksiköihin, mutta sitä koordinoi keskitetysti täydennyskoulutusyksikkö, jossa täydennyskoulutusjohtajan ohella työskentelee koulutusassistentti ja markkinointikoordinaattori. Ylempi ammattikorkeakoulu sekä muut tutkintoon johtava aikuiskoulutus on kyseisten opetusalojen johtajien vastuulla.

Lahden ammattikorkeakoulu

Lahden ammattikorkeakoulu (LAMK) kuuluu Päijät-Hämeen koulutus konserni -kuntayhtymään.

Rehtori ja johtotiimi valvovat ja ohjeistavat aikuiskoulutuksen toimintaa. Aikuiskoulutus kuuluu yritys- ja kulttuuritoimialan (YK-) vararehtorin alaisuuteen.

Aikuiskoulutuspalvelut-yksikkö on Lahden ammattikorkeakoulun matriisi. Yksikkö kehittää ja koordinoi Lahden ammattikorkeakoulun aikuiskoulutustoimintaa sekä siihen liittyvää työelämäyhteistyötä. Aikuiskoulutuspalveluissa työskentelee tällä hetkellä aikuiskoulutuspäällikön alaisuudessa kuusi henkilöä, joista osa toimii projektitehtävissä.

Yksikön tehtäviin sisältyvät kaikki aikuiskoulutuksen toimintamuodot, kuten tutkintoon johtava koulutus, ylempi ammattikorkeakoulututkinto, avoin ammattikorkeakouluopetus, erikoistumisopinnot ja täydennyskoulutus.

Lahden ammattikorkeakoulun aikuiskoulutus toimii verkostomaisesti. LAMK AIKU-työryhmässä linjataan aikuiskoulutusta. Ryhmään kuuluvat Aikuiskoulutuspalvelut-yksikön edustajien lisäksi aikuiskoulutusvastaavat kaikilta koulutusaloilta, jotka toimivat linjaorganisaatiossa.

Edellä mainitun lisäksi organisaatiossa toimii kehittämisryhmät: avoin ammattikorkeakoulu, täydennyskoulutus sekä ylempi ammattikorkeakoulu. Nämä ryhmät koostuvat koulutusalojen kunkin toiminnon koulutusvastaavista sekä Aikuiskoulutuspalvelut -yksikön edustajasta.

Jokaisella kuudella (6) koulutusalueella on oma aikuiskoulutustiiminsä, jotka vastaavat ja kehittävät alansa aikuiskoulutusta.

Laurea-ammattikorkeakoulu

Laurea on ainoana FUAS-ammattikorkeakouluista osakeyhtiömuotoinen. Laureassa paikallisyksiköitä ohjataan keskitetysti strategisten linjausten, laatujärjestelmän ja tulostavoitteiden kautta. Paikallisyksiköt ovat toimineet itsenäisinä omine opetus suunnitelmineen, siten myös aikuiskoulutus on sijoitettu yksiköihin, joissa toimii eri nimikkeillä aikuiskoulutusvastaavia. Kukin yksikkö on voinut tehdä itsenäisesti päätöksiä avoimen ammattikorkeakoulutuksen ja täydennyskoulutuksen osalta.

Yhteenveto

Hämeen ja Lahden ammattikorkeakouluilla aikuiskoulutuksen toimintatavoissa on samankaltaisia piirteitä erottuen Laurea ammattikorkeakoulun toiminnasta, missä aikuiskoulutus on keskittynyt hyvin itsenäisesti toimiviin paikallisyksiköihin. Laureasta on puuttunut erillinen, keskitetty ja koordinoitu aikuiskoulutus. Vuoden 2011 syksyllä Laurean sisäinen organisaatio uudistuu ja tämä saattaa vaikuttaa aikuiskoulutuksen kehittämiseen.

3.3 FUAS-ammattikorkeakoulujen aikuiskoulutustarjonta ja aloituspaikat

3.3.1 Avoin ammattikorkeakouluopetus (avoin AMK)

Avoin ammattikorkeakouluopetus on kaikille avointa opetusta ja osallistumiseen ei edellytetä aiempia opintoja. Kyseinen opetusmuoto on tarjonnut opiskelijoille mahdollisuuden tutustua erilaisiin koulutusaloihin, saada korkeakouluopetusta haluamissaan aineissa ja toiminut alojen esittelynä mahdollisille uusille opiskelijoille. Tätä kouluttautumisvaihtoehtoa ei välttämättä mielletä opetuksen perustehtäväksi tai markkinapotentiaaliksi, mitä kautta oppilaitokset voivat saada lisää motivoituneita opiskelijoita tutkintoon johtavaan koulutukseen.

Avoimessa ammattikorkeakoulussa suoritettujen opintojen kautta opiskelija saa tuntumaa opiskeltavaan alaan ja kykenee henkilökohtaisesti arvioimaan alan soveltuvuutta itselleen. Kouluissa, jonne osa opiskelijoista valitaan vain todistusten perusteella, kasvaa riski, että opiskelupaikan vastaanottamisen jälkeen opiskelija toteaa valinneensa väärän alan.

Tämän koulutusvaihtoehdon heikkoutena on pidetty sitä, että opiskelija voi valita pääsääntöisesti vain yksittäisiä kursseja eikä laajempia kokonaisuuksia ole mahdollista opiskella kuin kokoamalla yksittäisistä kursseista tarvitsemaansa tietopääomaa. Myönteistä tässä opiskelumuodossa on koulutusaloja ylittävä kouluttautuminen ilman pitäytymistä kiinteässä opintosuunnitelmassa.

Avoimessa opiskelleet aikuisopiskelijat voivat hakea yhteisvalinnassa tutkinto-opiskelijoiksi. Heidän avoimessa ammattikorkeakoulussa suorittamiaan kursseja voidaan hyväksyä suoritetuiksi ”aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen” (AHOT) kautta.

Opintojen toteutuksen haasteeksi voi muodostua se, jos avoimen koulutustarjonta on monissa toteutuksissa integroitu muuhun opetukseen. Tämä saattaa muodostua esteeksi tai ainakin hidasteeksi opintojen edistymiselle, mikäli toteutusta ei ole mahdollista suorittaa ns. työajan ulkopuolisella ajalla.

Avoimen opetustarjonta on vaihdellut voimakkaasti FUAS-ammattikorkeakoulujen välillä. Lahden ammattikorkeakoulu on ollut sekä opintopisteillä että opiskelijamäärillä vahvin avoimen opintojen toteuttaja. Opintopiste- ja opiskelijamäärät näkyvät tarkemmin taulukossa 3.

TAULUKKO 3. Avoimen ammattikorkeakoulun opiskelija- ja opintopistemäärät 2010 – 2011

Avoim ammatti korkeakoulu	Opiskelijamäärä 2010	Opiskelijamäärä 2011	Opintopisteet 2010	Opintopisteet 2011
HAMK	154	125**	419	483**
LAMK	702	516 *	2 394	1 736*
Laurea	241	***	1 128	***
Yhteensä	1 097		3 941	

* 6/2011

** 7/2011

*** tiedot puuttuvat

Opintopolku ja siirtyminen tutkinto-opiskelijaksi

Polkuopinnot ovat uudenlainen mahdollisuus opiskella tavoitteellisesti avoimessa ammattikorkeakoulussa. Esimerkiksi Lahden ammattikorkeakoulussa avautui syksyllä 2011 mahdollisuus suorittaa useita polkuopintoja 42 – 66 opintopisteen kokonaisuutena. Tällä halutaan edistää opiskelijoiden mahdollisuutta opiskella tehokkaasti haluamaansa alaa ja hakeutua tutkinto-opiskelijaksi.

FUAS-ammattikorkeakoulut halusivat suosia paljon avoimessa ammattikorkeakoulussa opintoja suorittavia henkilöitä. Tarjolla on tehokas opiskeluvuosi, jonka aikana tutkintoa suorittamaan haluava voi opiskella enintään 60 opintopistettä lukuvuoden aikana kiinteällä 300 €:n lukuvuosimaksulla. Opetus- ja kulttuuriministeriön vahvistaman veloituksen mukaan kyseiset opinnot maksavat yksittäisinä kursseina 10 €/opintopiste.

Opintopolku ei kuitenkaan vielä voi taata tutkinto-opiskelupaikkaa. Polkuopinnot suorittaneet valitaan yhteisvalinnan kautta, mutta opinnot valmentavat pääsykokeita varten ja parantavat näin mahdollisuuksia päästä tutkinto-opiskelijaksi. Tutkinto-opiskelijaksi valinnan jälkeen etuna ovat jo suoritettujen opintojen hyväksi lukeminen ja tämän seurauksena nopeammat valmistumis- eli läpimenoajat.

Polkuopintoja suorittavalla voi olla vaikeuksia päästä opiskelemaan tietyille aloille. Erityisesti rajoituksia on kulttuurialalla, jonne on runsaan hakijamäärän vuoksi vaikea päästä opiskelemaan sekä samoin sosiaali- ja terveysalalla, jossa myös alalle soveltumattomuus voi rajoittaa tutkinto-opiskelijaksi siirtymistä.

Hakijoiden määrää yhteishaussa voitaisiin vähentää, mikäli tutkintoon johtavaan koulutukseen siirtymiselle saataisiin selkeä kriteeristö, jonka perusteella avoimessa suoritettujen tai muutoin erillisesti toteutuneiden opintojen perusteella ohjattaisiin opiskelijoita hakemaan erillisvalinnoissa. Asiaa on pohdittu opetus- ja kulttuuriministeriön vuonna 2010 teettämässä ”Ei paikoillanne, vaan valmiit, hep!”, koulutukseen siirtymistä ja tutkinnon suorittamista pohtineen työryhmän muistiossa.

Lahden ammattikorkeakoulussa on tarjolla opintopolkukokonaisuuksia, joita vielä täydennetään syksyn 2011 aikana. Hämeen ammattikorkeakoulussa (HAMK) ja Laureassa ei vielä tässä vaiheessa ole vastaavia polkuopintokokonaisuuksia tarjolla.

TAULUKKO 4. FUAS-avoimen ammattikorkeakoulun tarjonnan muodot ja opintopolkumäärät 2011

Avoim ammattikorkeakoulu	Erillinen	Integroitu	Opintopolkuja
HAMK	**	*	
LAMK	*	*	10
Laurea		*	
Yhteensä			10

* runsaasti

** jonkin verran

[ ] ei tarjolla

Avoin AMK opetus

- tarjoaa tutustumismahdollisuuden mielenkiintoa herättävään koulutusalaan
- toimii markkinointikanavana potentiaalisille tutkinto-opiskelijoille
- kouluttautumisvaihtoehtoa ei mielletä opetuksen perustehtävänä
- mahdollistaa opiskelijan itsetutkiskelun alan sopivuudesta
- tarjoaa koulutusaloja ylittäviä opiskelumahdollisuuksia
- muodostaa esteen osalle opiskelijoista, mikäli tarjolla on vain integroituja opintoja
- suoritusmäärä vaihtelee eri FUAS-ammattikorkeakoulujen kesken

Opintopolku tutkinto-opiskelijaksi

- mahdollistaa tavoitteellisen opiskelun ja lyhentää opiskeluaikaa tutkinto-oikeuden myöntämisen jälkeen
- opintopolkutarjonta esillä vasta Lahden ammattikorkeakoulussa
- ei vielä takaa oikotietä tutkinto-opiskelijaksi
- esteeksi voi muodostua alan runsas hakijamäärä ja/tai soveltuvuustestien ilmaisema soveltumattomuus alalle
- toiveena erillisvalinnan mahdollistaminen opintopolun suorittaneille

3.3.2 Ammatilliset erikoistumisopinnot

Ammatilliset erikoistumisopinnot ovat tutkinnon jälkeen suoritettavia opintoja, mutta tutkintoon johtamattomia täydennyskoulutusohjelmia. Erikoistumisopinnot ovat työn ohessa suoritettavia ja ammattitaitoa syventäviä opintoja. Kelpoisuutena opiskelujen suorittamiselle on edeltävä korkeakoulututkinto tai sitä vastaavat tiedot. Opintojen laajuus on pääsääntöisesti 25 - 35 opintopistettä. Opintojen tarkoituksena on syventää, laajentaa ja kehittää jo hankittuja tietoja ja taitoja.

Haastattelussa nousi esille, että tutkinnonomaisten koulutustarjonnan lisäksi kysyntää on ammatillisille erikoistumisopinnoille, joissa voidaan osaamista täydentää, syventää ja erikoistua tietyille osa-alueelle. Toisaalta koettiin puutteena, ettei ministeriöltä ole vielä saatu linjausta, miten korkeakoulutettujen oppisopimustyyppinen täydennyskoulutus sijoittuu koulutuskentässä. Haastateltavat toivat myös esille, että erikoistumisopintojen kelpoisuusrakenteet ovat heikosti jäsenyneitä.

Valtioneuvoston asetuksen mukaan opiskelijalta voidaan periä erikoistumisopinnoista enintään 250 euron lukukausimaksu. Etuna ammattikorkeakoulujen järjestämässä erikoistumisopinnoissa on niiden rahoitus, jollaista yliopistoille tai tiedekorkeakouluille ei ole tarjolla.

Vuosina 2011 ja 2012 on FUAS-ammattikorkeakouluissa tarjolla kaikkiaan 31 erilaista erikoistumisopinnot koulutusohjelmaa, joista Hämeen ammattikorkeakoululla on tarjota 19 erilaista, Lahden ammattikorkeakoululla kahdeksan (8) erilaista ja Laurea on mahdollista valita seitsemästä (7) erikoistumisopinnot. Nämä on lueteltu alapuolella olevassa taulukossa (taulukko 5).

Erikoistumisopinnot eivät ole tällä hetkellä Lahden ammattikorkeakoulun painoala. Aikuiskoulutuksen toimintasuunnitelman mukaisesti (2012) tarjontaa ylläpidetään ja kehitetään tarvelähtöisesti. Hämeen ammattikorkeakoulussa vuodelle 2012 suunniteltu aloituspaikkamäärä todennäköisesti pienenee kiristyvän talouden johdosta. Laurea-ammattikorkeakoulun nykyinen malli on vaikeuttanut jatkuvuutta erikoistumisopinnot tarjonnassa.

TAULUKKO 5. FUAS-ammattikorkeakoulujen erikoistumisopintotarjonnan laajuus 2011 – 2012

	2011 HAMK		2011 LAMK		2011 Laurea		2011	2012 HAMK		2012 LAMK		2012 Laurea		2012
	aikuiset		aikuiset		aikuiset		yht.	aikuiset		aikuiset		aikuiset		yht.
Koulutusala	ap	k/s	ap	k/s	ap	k/s		ap	k/s	ap	k/s	ap	k/s	
ERIKOISTUMISOPINNOT							0							0
Sosiaali- ja terveysala	80		40		50		170	50		20		25		95
Terveysalan erikoistumisopinnot	40	k					40			20				20
Sosiaalialan erikoistumisopinnot	20	k					20							
Muun soteli-alan koul. erikoistumisopinnot	20	k					20							
Työyhteisön johtaminen ja kehittäminen			20	k			20							
Työterveyshuolto			20	k			20							
Sairaanhoit. lääkennäärämisen erikoistumisopin.					25	s	25							
Kuntouttavan musiikkitoiminnan erikoistumisopin.								25	k					25
Perioperatiivisen hoitotyön erikoistumisopin.					25	s	25							
Kohtaamistaide												25	k	25
Vastasyntyneiden hoitotyön erikoistumisopinnot								25	s					25
Yhteiskuntatieteet, liiketalous	20		30		50		100	25		30		75		130
Liiketalouden ja kaupan	20	k	15	s			35			15	s			15
Hallinnon erikoistumisopinnot			15	s			15			15	s			15
Turvallisuusauditointik.												25	s	25
Sisäisen turvallisuuden ko					25	s	25					25	k	25
Ostotoiminnan johtaminen												25	k	25
eWorking työssä ja koulutuksessa								25	k					25
Julkisoikeuden erikoistumisopinnot					25	s	25							
Kulttuuriala	20		24		0		44	0		24		0		24
Muun kulttuurialan koulutuksen	20	k					20							
Kuvataidealan erikoistumisopinnot			6	k			6			6	k			6
Palvelumuotoilun erikoistumisopinnot			12	s			12			12	s			12
Musiikin erikoistumisopinnot			6	s			6			6	s			6
Tekniikka ja liikenne	100		0		0		100	110		5		0		115
Muun tekniikan ja liikenteen	40	k+s					40							
Rakennesuunnittelijan erikoistumisopinnot								30	k					30
Vesihuollon erikoistumisopinnot								25	k					25
Projektityöskentelyn erikoistumisopinnot								25	k					25
Sähkö- ja automaatiotekn. erikoistumisopinnot	20	k					20							
Sähkövoimatekniikan erikoistumisopinnot								30	k					30
Arkkitehtuurin ja rakent.	40	k+s					40							
Yhdyskuntasuunnittelun erikoistumisopinnot										5	k			5
Luonnontieteet	20		0		0		20	25		0		0		25
Mobiiliohjelmoinnin erikoistumisopinnot								25	k					25
Tietojenkäsittelyn erikoistumisopinnot	20	k					20							
Luonnonvara	20		0		0		20	50		0		0		50
Bioenergia								25	k					25
Metsäkiinteistöjen hallinta, kauppa ja arvonmääritys								25	s					25
Muun luonnonvara ja ympäristö	20	k					20							
Kaikki erik.opin. alpat yhteensä	260		94		100		454	260		79		100		439

Ammatilliset erikoistumisopinnot

- kysyntää täydentäville, syventäville ja osaamista erikoistaville opinnoille
- toivotaan opetus- ja kulttuuriministeriön linjauksia siihen, miten opinnot sijoittuvat koulutus kentässä
- etuna ammattikorkeakouluilla on rahoitus, jollaista yliopistoille tai tiedekorkeakouluille ei ole tarjolla

3.3.3 Tutkintoon johtava koulutus: ammattikorkeakoulu ja ylempi ammattikorkeakoulu

Ammattikorkeakoulujen tutkintoon johtava koulutustarjonta jakautuu ammattikorkeakouluopintoihin (AMK) ja ylempään ammattikorkeakoulututkintoon (YAMK). Ammattikorkeakoulututkinto on laajuudeltaan 210 – 270 opintopistettä (op) ja opiskeluaikaksi on määriteltä 1,5 – 4 vuotta. Ylempi ammattikorkeakoulututkinto on vastaavasti 60 – 90 opintopistettä ja opiskeluaika 1,5 – 2,5 vuotta. YAMK-tutkintoa suorittamaan hakeutuvilta edellytetään oman alan työkokemusta vähintään kolme (3) vuotta.

Aikuisten ammattikorkeakoulututkinnot FUAS-liittoumassa

FUAS-liittouman ammattikorkeakoulujen aikuisopiskelijoille tarjottavien aloituspaikkojen määrät vaihtelevat sekä aloitusvuoden (2011, 2012) että aloitusajankohdan (kevät, syksy) mukaan. Aloituspaikkoja on ollut tarjolla vuonna 2011 kaikilla koulutusaloilla yhteensä 947 ja vuonna 2012 aloituspaikkoja on 867.

TAULUKKO 6. FUAS-ammattikorkeakoulujen aloituspaikat 2011 – 2012

Ammattikorkeakoulu	Aloituspaikkoja 2011	Aloituspaikkoja 2012	Aloituspaikkoja yhteensä
HAMK	435	315	750
LAMK	232	246	478
Laurea	280	280	560
Aloituspaikkoja yhteensä	947	841	1788

Tutkinnon suorittamista edistävät kesäopinnot

Kesällä 2011 FUAS-ammattikorkeakoulut toteuttivat tutkinto-opiskelijoille yhteisen kesätarjonnan. Tavoitteena oli, että kunkin ammattikorkeakoulun jokainen koulutusala tuottaa 15 opintopisteen verran kesäopintoja. Opiskelijoille tarjoutui näin mahdollisuus suorittaa ja edistää opintojaan kesäaikana valitsemalla opintoja haluamastaan ammattikorkeakoulusta paikkakunnasta riippumatta.

Ammattikorkeakouluissa on keskusteltu kesäyliopistossa suoritettujen opintojen osallistumismaksujen maksamisesta tutkinto-opiskelijoille. Tämä mahdollistaisi opintojen etenemisen muillakin tavoin kuin ammattikorkeakoulun kesäopintoina. Edellytyksenä olisi, että opinnot soveltuisivat omiin tutkintotavoitteellisiin opintoihin.

Tutkintoon johtavan koulutuksen haasteita

Tutkintoon johtavaan koulutukseen liittyy haasteita. Haastattelujen ja selvitysten mukaan vanhemmat koulutus- tai tutkintonimikkeet ovat laajalle yleisölle paremmin tunnettuja kuin nykyisten tutkintojen. Työelämässä on kokemusta aiemmin suoritettujen tutkintojen tai nykyisten työntekijöiden koulutuksen tuomasta osaamisesta. Työelämässä saatetaan odottaa valmistuneilta vastaavanlaista osaamista kuin aiemmin valmistuneilla on ollut. Tämän johdosta osa henkilön osaamisesta saattaa jäädä käyttämättä. Näin asiakasorganisaation kilpailukyvyyn parantaminen ja toimintatapojen uudistaminen voivat jäädä toteutumatta.

Myöskään aiemmin hankitun osaamisen (AHOT) tunnistaminen ja tunnistaminen eivät toteudu aikuisopiskelijoiden osalta vielä täysimääräisesti. Haastattelussa ilmeni, ettei kaikilla koulutusaloilla vielä kyetä huomioimaan opiskelijan lähtötasoa. Suosituksena olikin luoda yhtenäinen AHOT-käytäntö, FUAS-toimijoiden kesken. Pyrkimyksenä olisi todentaa aiemmin hankitut vastaavuudet ja mitä tiettyjä osaamisalueita henkilöllä jo on.

Liikkuvuuden lisääminen eri koulutusohjelmien välillä olisi haastateltavien mielestä myös toivottava kehityssuunta tutkintoon johtavassa koulutuksessa.

Tutkintoon johtava koulutus

- koulutus- ja tutkintonimikkeiden sekä koulutuksen tuottaman tiedon vajavainen tuntemus sekä työelämässä että laajan yleisön keskuudessa
- osa koulutuksen tuottamasta osaamisesta voi jäädä hyödyntämättä työ- ja elinkeinoelämässä
- tarvetta luoda yhtenäinen AHOT-käytäntö kaikille koulutusaloille ja FUAS-toimijoille
- opintojen edistämisen monipuolinen tukeminen

3.3.4 FUAS-ammattikorkeakoulujen koulutustarjonta aikuisopiskelijoille

Ammattikorkeakoulujen tutkintoon johtavasta koulutustarjonnasta on koottu aloituspaikkojen ja -ajankohtien mukainen matriisi. Siihen on eritelty aikuisten aloituspaikat vuosilta 2011 - 2012 kunkin ammattikorkeakoulun, alan ja tutkinnon mukaisesti ja lisäksi tarkennettu vielä aloitusajankohdat, jotka voivat olla syksy tai kevät. (Taulukko 7)

Luonnonvara

Luonnonvara-ala on keskittynyt kokonaan Hämeenlinnan ammattikorkeakoulun alaisuuteen eikä kilpailevaa tai päällekkäistä koulutusta ole tarjolla Lahden ammattikorkeakoulussa tai Laureassa.

Tekniikka ja liikenne

Tekniikan alaa on mahdollista opiskella Lahden ja Hämeen ammattikorkeakouluissa sekä liikennettä ainoastaan jälkimmäisessä. Ainoa koulutusohjelma, joka on alkanut syksyllä 2011 molemmissa ammattikorkeakouluissa, on kone- ja tuotantotekniikka. Tarjolla on aikuisopiskelijoille yhteensä 45 paikkaa. Kyseinen koulutusohjelma ei aikuistarjontana toteudu kummassakaan ammattikorkeakoulussa vuoden 2012 aikana.

Kulttuuri

Kuten tekniikkaa myös kulttuuria voi opiskella ainoastaan Lahden ja Hämeen ammattikorkeakouluissa. Mielenkiintoiseksi koulutustarjonnan tekee se, että koulutusohjelmat ovat enemmän toisiaan täydentäviä kuin keskenään kilpailevia.

Syksyllä 2011 Hämeen ammattikorkeakoulussa alkoi aikuiskoulutuksena muotoilun koulutusohjelma, jossa oli tarjolla aikuisille 20 aloituspaikka. Samankokoinen ryhmä aloittaa ohjaustoiminnan koulutusohjelman opinnot syksyllä 2012. Lahdessa aloittivat 12 tai 16 aikuisopiskelijan ryhmät syksyllä 2011 muotoilun, viestinnän, musiikkipedagogiikan ja kuvataiteen koulutusohjelmissä. Seuraavana syksynä näiden lisäksi alkaa Lahdessa musiikin alalla muusikon ja musiikkipedagogin koulutusohjelmat, molemmat kahdeksan (8) aloituspaikan voimin.

Luonnontieteet

Tietojenkäsittelyn koulutusohjelmat aikuisille alkavat syksyllä 2011 sekä Hämeen ammattikorkeakoulussa että Laurea-ammattikorkeakoulussa. Hämeenlinnassa paikkoja on tarjolla 20 ja Laureassa 45. Seuraavana vuonna aloituspaikkoja on ainoastaan Laureassa samankokoisena ryhmänä. FUAS-aikuiskoulutuksen piirissä on hyvin huomioitu elinkeinoelämäarakenteen muutokset, mitkä ovat vähentäneet tietojenkäsittelyn osajien kysyntää.

Liiketalous

Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnonalan koulutusohjelmia on tarjolla kaikissa kolmessa ammattikorkeakoulussa. Aikuisten aloituspaikkoja on syksyllä 2011 tarjolla Hämeessä 40, Lahdessa 30 ja Laureassa 50 liiketalouden koulutusohjelmassa ja samoin seuraavana vuonna, mutta Laurean kohdalla aloituspaikat jakautuvat keväälle ja syksylle sekä aloituspaikat supistuvat 45:een.

DP in International Business (IB) -ohjelma keskittyy Hämeen ammattikorkeakouluun ja logistiikka Lahden ammattikorkeakouluun. Koulutuspaikkoja molemmissa koulutusohjelmissa on 20. Hämeen ammattikorkeakoulussa IB ohjelma aloitti keväällä 2011 ja seuraavan kerran ohjelma käynnistyy syksyllä 2012. Lahdessa taas logistiikan koulutusohjelmat alkavat molempina vuosina syksyllä.

Aikuisten osalta päällekkäisyyttä on ainoastaan liiketalouden osalta. Paikkamäärä on koko FUAS-tasolla 120 vuonna 2011 ja seuraavana vuonna aloituspaikkamäärä putoaa viidellä.

Sosiaali- ja terveysala

Sosiaalialan ja hoitotyön koulutusohjelmat ovat tarjolla kaikissa ammattikorkeakouluissa. Aikuisten aloituspaikkoja on kuitenkin synkronoitu siten, että vuosina 2011 ja 2012 sosiaalialalla käynnistyvät koulutusohjelmat vain kahdessa koulussa saman vuoden aikana. Aloituspaikkamäärät laskevat ensimmäisen vuoden 68:sta jälkimmäisen vuoden 57:ään. Lisäksi synkronointi näkyy koulutusten aloitusten jakautumisessa sekä syksylle että keväälle.

Hoitotyön koulutusohjelmassa koulutusta on saatavilla vuonna 2012 vain Lahden ammattikorkeakoulussa ja Laureassa. Sosiaali- ja terveysalan henkilöstön koulutamiselle on kuitenkin yhteiskunnallinen tilaus, henkilöstövajeen muodossa, jota voidaan näin ehkäistä aikuiskoulutuksen myötä.

Matkailu-, ravitsemus-, ja talousala

Matkailu-, hotelli- ja ravintola-alan koulutusta on tarjolla Lahden ammattikorkeakoulussa ja Laurea-ammattikorkeakoulussa. Koulutusohjelmat kuitenkin eroavat siten etteivät ne sisällöltään aiheuta päällekkäisyyksiä koulutustarjonnassa. Kokonaisuutena aikuisille on tarjolla vuonna 2011 yhteensä 65 aloituspaikkaa ja seuraavana vuonna 40 paikkaa.

Tarjonta seuraa ammattikorkeakoulujen uudistamisen suuntaviivoja, jotka opetus- ja kulttuuriministeriö julkaisi syyskuun alussa 2011. Koulutuspaikkoja tullaan sen mukaan vähentämään erityisesti seuraavilta aloilta: kulttuuri, viestintä, matkailu, tekniikka ja liikenne. Viestin mukaan vuonna 2013 tullaan näiltä aloilta supistamaan 2200 aloituspaikkaa nuorten koulutustarjonnasta. Mikäli mainituilta koulutusaloilta supistetaan tai lakkautetaan kyseisiä koulutusohjelmia, se väistämättä heijastuu opetustarjontaan myös aikuiskoulutuspuolelle.

TAULUKKO 7. FUAS-ammattikorkeakoulujen aikuiskoulutuksen amk-aloituspaikat 2011 – 2012

Koulutusala	2011 HAMK		2011 LAMK		2011 Laurea		2011	2012 HAMK		2012 LAMK		2012 Laurea		2012
	aikuiset		aikuiset		aikuiset		yht.	aikuiset		aikuiset		aikuiset		yht.
	ap	k/s	ap	k/s	ap	k/s		ap	k/s	ap	k/s	ap	k/s	
AMK-KOULUTUSOHJELMAT														
Luonnonvara	75		0		0		75	40		0		0		40
Maisemasuunnittelun ko	15	s					15							0
Puutarhatalouden ko	15	s					15							0
Maaseutuelinkeinot							0	20	s					20
Maaseutuelinkeinot/Uusimaa							0	20	k					20
Kestävä kehitys/Laurea/F	25	s					25							0
Metsätalous	20	s					20							0
Tekniikka ja liikenne	170		30		0		200	155		22		0		177
Tietotekniikka Forssa							0	20	k					20
Logistiikka							0	20	k					20
Rakennustekniikka	20	s					20							0
Ympäristötekniikka	20	k	15	s			35	20	k					20
Rakennusalan työnjohto	25	k					25	25	k					25
Bio- ja elintarviketekn.							0	20	s					20
Tietotekniikka							0			22	s			22
Tietotekniikka (HAMKRIihimäki)	25	s					25	25	s					25
Kone- ja tuotantotekniikka	30	s	15	s			45							0
Tuotekehitys	15	s					15							0
Tuotantotalous	10	s					10							0
Automaatiotekniikka							0	25	s					25
Liikenneala	25	s					25							0
Kulttuuri	20		52		0		72	20		52		0		72
Muotoilu, HAMK	20	s					20							0
Muotoilu, muotoiluteoll. sv. LAMK			12	s			12			12	s			12
Ohjaustoiminta							0	20	s					20
Viestinnän ko			12	s			12			12	s			12
Musiikin ko, muusikko			0				0			8	s			8
Musiikin, musiikkipedagogi			16	s			16			8	s			8
Kuvataide			12	s			12			12	s			12
Luonnontieteet	20		0		45		65	0		0		45		45
Tietojenkäsittely	20	s			45	s	65					45	s	45
Yhteiskuntatiet., liiketalouden ja hallinnon	60		50		75		185	60		50		70		180
Liiketalous	40	s	30	s	50	s	120	40	s	30	s	45	k+s (20+25)	115
Turvallisuusala					25	k	25					25	s	25
DP in International Business	20	k					20	20	s					20
Logistiikan ko.			20	s			20			20	s			20
Sosiaali- ja terveysala	90		60		135		285	40		82		165		287
Sosiaaliala	30	s	38	k+s (28+10)			68			35	s	25	k	60
Kauneudenhoitoala					25	k	25							0
Rikosseuraamusala							0					25	k	25
Hoitotyö/hoitotyön sv	30	s	15	s	110	k+s	155			15	s	115	k+s (90+25)	130
Hoitotyö/hoitotyön sv, 60 op							0	20	k					20
Hoitotyö/terv.hoitajan sv, 90 op							0	20	k	0				20
Hoitotyö/terv.hoitajan sv, 240 op	20	s					20							0
Fysioterapia			7	s			7			32	k+s (25+7)			32
Hoitotyö/sair.h. lisäp.*	10	k					10							0
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	0		40		25		65	0		40				40
Matkailun ko			15	s			15			15	s			15
Hotelli- ja ravintola-alan ko			25	s			25			25	s			25
Hotelli- ja ravintola-alan liik.joht					25	s	25							0
AMK-alpat yhteensä	435		232		280		947	315		246		280		841

FUAS-ammattikorkeakoulujen koulutustarjonta	
Vertailtaessa FUAS-liittouman sisällä eri koulutusalojen tarjontaa havaittiin, että	
• LUONNONVARA	ei kilpailua tai päällekkäisyyttä, ainoana HAMK:ssa
• TEKNIikka JA LIIKENNE:	tarjoajina HAMK ja LAMK, tekniikkaa molemmilla, liikennettä vain HAMK:ssa
• KULTTUURI	tarjoajina HAMK ja LAMK, koulutusohjelmat toisiaan täydentäviä eivät kilpaile keskenään
• LUONNONTIETEET	tietojenkäsittelyä tarjolla kaikilla kolmella, huomioitu elinkeinoelämän rakennemuutos ja vähennetty tarjontaa
• LIIKETALOUS	tarjolla kaikilla kolmella, lievää pudotusta aloituspaikoissa 2012
• SOSIAALI- JA TERVEYS	tarjolla kaikilla kolmella, koulutuksen aloituksia synkronoitu, yhteiskunnallinen tilaus lisätä koulutusta
• MATKAILU-, RAVITSEMUS JA TALOUSALA	tarjolla LAMK ja Laurea, koulutusohjelmat eroavat toisistaan, ei sisällöllistä päällekkäisyyttä

3.3.5 Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot

Hämeen ammattikorkeakoulussa (HAMK) erikoisuutena toimii YAMK-koulutus- ja tutkimuskeskus, johon on keskitetty tarjottava ylempi ammattikorkeakoulutus. Lahdessa koulutusalat toteuttavat ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot itsenäisesti Aikuiskoulutuspalvelut-yksikön koordinoimissa ja kehittäessä toimintaa. Laureassa koulutus keskittyy eri koulutusyksiköihin, joissa toimitaan itsenäisesti, mutta niiden ohjaus tapahtuu keskitetysti strategian, laatujärjestelmän ja tuloksen ohjauksen kautta.

TAULUKKO 8. FUAS-ammattikorkeakoulujen aloituspaikat 2011 - 2012

Ammattikorkeakoulu	Aloituspaikkoja 2011	Aloituspaikkoja 2012	Aloituspaikkoja yhteensä
HAMK	150	175	325
LAMK	122	122	244
Laurea	200	195	395
Aloituspaikkoja yhteensä	472	492	964

Ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtava, englanninkielinen koulutus ei kuulu valtakunnalliseen aikuiskoulutuksen yhteishakuun vaan niihin on haettava erillisellä haulla. Aloituspaikat ovat mukana yllä esitettyssä taulukossa 8.

Hämeen ammattikorkeakoulussa on tarjolla seuraavat ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon koulutusohjelmat ja koulutusohjelmien aloitusajankohdat:

Aloitus aika	Koulutusohjelma
syksy 2011	Business Management and Entrepreneurship (BME)
	Maaseudun kehittäminen
	Sosiaali- ja terveysalan johtaminen ja kehittäminen
	Teknologiaosaamisen johtaminen
	Teollisuuden palveluliiketoiminta
kevät 2012	Sosiaali- ja terveysalan kehittäminen ja johtaminen, kriisi- ja katastrofityö
syksy 2012	Business Management and Entrepreneurship (BME)
	Rakentaminen
	Teknologiaosaamisen johtaminen
	Teollisuuden palveluliiketoiminta
	Yrittäjyys ja liiketoimintaosaaminen

Lahden ammattikorkeakoulussa on tarjolla seuraavat ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon koulutusohjelmat ja koulutusohjelmien aloitusajankohdat:

Aloitus aika	Koulutusohjelma
syksy 2011	Kuntoutus
syksy 2011 ja syksy 2012	Degree Programme in Interior Design
	Muotoilu
	Palveluliiketoiminta
	Sosiaali- ja terveysalan kehittäminen ja johtaminen
	Sosiaaliala
Yrittäjyys ja liiketoimintaosaaminen	
syksy 2012	Degree Programme in Environmental Technology (uusi)
	Degree Programme in International Business Management

Laurea-ammattikorkeakoulussa on tarjolla seuraavat ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon koulutusohjelmat ja koulutusohjelmien aloitusajankohdat:

Aloitus aika	Koulutusohjelma
kevät 2011	Terveystieteiden edistäminen, aluelähtöinen johtaminen ja kehittäminen
	Service Innovation and Design
syksy 2011	Palveluliiketoiminta
	Sosiaaliala
	Terveystieteiden edistäminen, kriisi- ja erityistilanteiden johtaminen
	Terveystieteiden edistäminen, ennalta ehkäisevä
	Tietojärjestelmäosaaminen
	Yrittäjyys ja liiketoimintaosaaminen, käyttäjäkeskeinen suunnittelu
kevät 2012	Turvallisuusosaaminen
	Yrittäjyyden liiketoimintaosaaminen, tulevaisuuden palvelujohtaminen
syksy 2012	Degree Programme in Health Promotion
	Degree Programme in Service Innovation and Design
	Sosiaaliala, sosiaaliala ja rikosseuraamusalan kehittäminen
	Terveystieteiden edistäminen
	Yrittäjyys ja liiketoimintaosaaminen, kasvuyrittäjyys
	Yrittäjyys ja liiketoimintaosaaminen, käyttäjäkeskeinen suunnittelu
Yrittäjyys ja liiketoimintaosaaminen, oikeudellinen osaaminen	

Tarjolla olevat koulutusohjelmat keskittyvät Laurean yksikköihin: Espoossa Lepävaara ja Otaniemi, Hyvinkää, Kerava, Lohja ja Vantaan Tikkurila.

Yhteenveto FUAS-liittouman YAMK-tarjonnasta

Luonnonvara

Erityispiirteenä voidaan todeta, kuten ammattikorkeakoulututkinnonkin osalta, että luonnonvara-alan koulutusta järjestetään YAMK-tasoisena ainoastaan Hämeen ammattikorkeakoulussa. Luonnonvara-alan YAMK-koulutusohjelmia ei ole muissa FUAS-ammattikorkeakouluissa.

Tekniikka ja liikenne

Hämeen ja Lahden ammattikorkeakoulut ovat tehneet keskenään jakoa alan koulutustarjonnasta. Lahdessa keskitytään ympäristötekniikan koulutukseen.

Sosiaali- ja terveysala

Sosiaali- ja terveydenhoitoalan ylempää ammattikorkeakouluopetusta on tarjolla kaikissa kolmessa ammattikorkeakoulussa, mutta aloituspaikkojen kokonaismäärä toteutuu vuonna 2011 yhteensä 170 paikkaa ja seuraavana vuonna vain 110 aloituspaikkaa. Lisäksi erikoistumisalueet erottelevat koulutusohjelmat hyvin toisistaan ja siten päällekkäisyyksiä ei pääse syntymään.

Liiketalous

Liiketalouden alan yrittäjyyspainotteinen koulutus jakautuu kaikkien kolmen ammattikorkeakoulun osalle, mutta koulutusohjelmat ovat sisällöltään hyvin erilaisia. Pohdintaa saattaa herättää liiketalouden yrittäjyyden kokonaismäärien kasvu vuodesta 2011 vuoteen 2012. Lisäys on yhteensä 84 aloituspaikkaa ja toive saada uusia yrittäjiä Suomeen kasvaa tätäkin kautta.

Luonnontieteet

Tietojenkäsittelyn koulutusohjelmat aikuisille alkoivat syksyllä 2011 ainoastaan Laurea-ammattikorkeakoulussa. Aloituspaikkoja on tarjolla 25 ja seuraavalle vuodelle 2012 aloituspaikkoja ylempään ammattikorkeakoulututkintoon ei ole tarjolla tietojenkäsittelyn koulutusohjelmassa missään FUAS-ammattikorkeakoulussa.

Kulttuuri

Kulttuurialan ylempää ammattikorkeakoulutarjontaa on ainoastaan Lahden ammattikorkeakoulussa. Koulutusohjelmia on tarjolla kaksi (2) ja aloituspaikkoja on vuosittain yhteensä vain kuusitoista (16).

Matkailu

Matkailualan ylempää tutkintoa on tarjolla Lahdessa kymmenen aloituspaikan verran. Laureassa aloituspaikkoja tarjotaan vain kerran vuosina 2011 ja 2012. FUAS:n sisältä katsottuna tarjonta on hyvin kontrolloitua ja opiskelijat täydentävät työhönsä tarvitsemia taitoja ylempien ammattikorkeakoulututkinnon kautta.

Aloituspaikkojen määriä tarkasteltaessa ylempien ammattikorkeakoulujen koulutusohjelmien aloituspaikat jakautuvat kuuden (6) ja kolmenkymmenen (30) välille. Vertailtaessa kolmea FUAS-ammattikorkeakoulua keskenään erityisesti Hämeen ammattikorkeakoulussa koulutusohjelman aloituspaikkamäärät ovat kauden linjan suurimpia.

Koulutusohjelmien aloituspaikkamäärät ovat pääasiassa joko 20 tai 25. Vain kulttuurin ja palveluliiketoiminnan osalta määrät jäävät kymmeneen tai sen alle. Pieniä aloituspaikkamääriä puoltaa erityisesti kulttuurialalla työllistymisen turvaaminen. Yhteiskunnan kannalta on oleellista saada koulutukseen sijoitettu pääoma tuottamaan mahdollisimman pian.

TAULUKKO 9. FUAS-ammattikorkeakoulujen YAMK-aloituspaikat 2011 – 2012

	2011 HAMK		2011 LAMK		2011 Laurea		2011 yht.	2012 HAMK		2012 LAMK		2012 Laurea		2012 yht.
	aikuiset		aikuiset		aikuiset			aikuiset		aikuiset		aikuiset		
Koulutusala	ap	k/s	ap	k/s	ap	k/s		ap	k/s	ap	k/s	ap	k/s	
YAMK-OHJELMAT														
Luonnonvara	30		0		0		30	0		0		0		
Maaseudun keh.ko MAKE	30	s					30							
Tekniikka ja liikenne	60						60	85		20				105
Rakentamisen ko RAKE								30	s					30
Degree Programme in Environmental Technology										20	s			20
Teoll.palveluliiket. TEPA	30	s					30	25	s					25
Teknologiaos.joht. TOSJO	30	s					30	30	s					30
Sosiaali- ja terveysala	30		60		100		190	20		40		50		110
Sos.-ja terv.alan joht.ja kehittäminen	30	s					30	20	k					20
Sos.-ja terv.alan joht. SOTE**			20	s			20			20	s			20
Health promotion												25	k	25
Terveyden edistämisen ko, ennalta ehkäisevä...					25	s	25							
Terveyden edistäminen, aluelähtöinen...					25	k	25							
Terveyden edistäminen, kriisi- ja erityis-tilanteiden joht.					25	s	25							
Kuntoutuksen ko***			20	s			20							
Sosiaalialan ko			20		25		45			20	s	25	s	45
Yhteiskuntatieteet, liiketalous	30		36		50		116	70		36		145		251
Olkeudellinen osaaminen												25	s	25
Business Mgnt and Entr. BME	30	s					30	45	s					45
Turvallisuusosaamisen ko												25	k	25
Yrittäjyyden ja liiket. Tulevaisuuden palv. joht.												25	k	25
Yrittäjyyden ja liiket. , käyttäjäkeskeinen suun.					25	s	25					25	s	25
Yrittäjyyden ja liiketoimintaosaamisen ko			20	s			20			20	s	20	s	40
MD in international Business Management			16				16			16	s			16
Service innovation and design					25	k	25					25	s	25
Yrittäjyyden ja liiket. YRLI								25	s					25
Luonnontiede	0		0		25		25	0		0		0		0
Tietojärjestelmäosaamisen ko					25	s	25							
Kulttuuriala	0		16		0		16	0		16		0		16
DP interior design			6	s			6			6	s			6
Muotoilun ko			10	s			10			10	s			10
Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	0		10		25		35	0		10				10
Palveluliiketoiminnan ko.					25	s	25							
Palveluliiketoiminnan ko.			10	s	0		10			10	s			10
YAMK-alpat yhteensä	150		122		200		472	175		122		195		492

YAMK-tutkintoon liittyviä haasteita

YAMK-tutkinnon optimaalinen suoritus aika on puolestatoista kahteen vuoteen. Opintoihin käytettävä aika pääsääntöisesti ylittyy. Koulutusohjelmien haasteena valtakunnallisesti on niiden runsaus sekä aloituspaikkamäärien suuri vaihtelevuus eri koulutusohjelmien välillä. Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) ohjeistuksen ja koulutuksen kannattavuuden näkökulmasta edellytyksenä olisi neljäkymmentä (40) aloituspaikkaa/koulutusohjelma. OKM on kuitenkin hyväksynyt tietyillä koulutusaloilla alimmillaan alle kymmenellä (10) aloituspaikalla alkavan YAMK-koulutusohjelman.

Koulutusohjelman vetovoimaisuutta mitataan suhdeluvulla, jossa hakijamäärä jaetaan aloituspaikkamäärällä. Tämän johdosta aloituspaikkamäärältään pienten koulutusohjelmien saama suhdeluku on korkea. Jos esimerkiksi aloituspaikkoja on kymmenen tai neljäkymmentä ja hakijoita kumpaankin ohjelmaan olisi kahdeksankymmentä (80) vertailuluvut olisivat 8 ja 2, pienemmän koulutusohjelman hyväksi. Tästä voidaan päätellä, että vetovoimaisuuden suhdeluku vertailukriteerinä ei ole kiistaton.

YAMK-koulutuksen järjestämisessä sekä laadukkaan ja monipuolisen koulutustarjonnan kanssa on monia haasteita. Pääsääntöisesti koulutuksen kysyntä vaihtelee ja ryhmät ovat pieniä, jolloin koulutuksen toiminnallisuus kärsii ja valinnaisten aineiden kurssivaihtoehtoja opiskelijoille on tarjolla rajoitetusti.

Haastatteluissa ratkaisuna viimeiseen epäkohtaan esitettiin tarjolla olevien valinnanmahdollisuuksien laajentamista FUAS-tasolla sekä viikonvaihteisiin keskittyvän lähiopetuksen hajauttamista eri paikkakunnille. FUAS-yhteistyönä olisi mahdollista rakentaa runsaampi virtuaaliopetustarjonta kuin yksittäisen ammattikorkeakoulun tai koulutusalan resursseilla on mahdollista.

Tietyillä erikoisaloilla toimialueena on koko maa. Opiskelijat hakevat koulutuspaikkaa maanlaajuisesti. Kulttuuriala on tästä hyvänä esimerkkinä. Liiketaloutta, tekniikkaa tai sosiaali- ja terveysala voidaan opiskella lähes joka ammattikorkeakoulussa, joten ne voivat toimia hyvinkin alueellisesti sekä kysynnän että tarjonnan osalta.

FUAS-ylempien ammattikorkeakoulututkintojen koulutustarjonta	
Vertailtaessa FUAS-liittouman sisällä eri koulutusalojen tarjontaa havaittiin, että	
• LUONNONVARA	kilpailua tai päällekkäisyyttä, ainoa tarjoaja HAMK
• TEKNIikka JA LIIKENNE	tarjoajina HAMK ja LAMK
• SOSIAALI- JA TERVEYS	tarjolla kaikilla kolmella, erikoistumisalueet erilaisia, supistumista vuodesta 2011 vuoteen 2012
• LIIKETALOUS	tarjolla kaikilla kolmella, yrittäjyyteen kannustaminen näkyy erilaisten ohjelmien ja lisäntyneiden aloituspaikkojen muodossa
• LUONNONTIEDE	tarjolla vain syksyllä 2011 Laureassa
• KULTTUURI	vain LAMK
• MATKAILU-, RAVITSEMUS JA TALOUSALA:	tarjolla LAMK ja Laurea, koulutusohjelmat eroavat toisistaan, ei sisällöllistä päällekkäisyyttä

YAMK-tutkinnon haasteita
<ul style="list-style-type: none"> • koulutusohjelmia runsaasti ja aloituspaikkamäärien suuri vaihtelu • koulutusohjelmien vetovoimaisuuden suhdeluku harhauttava • opiskelijamäärältään pienet koulutusohjelmat rajaavat toiminnallisuutta ja toteutusten valinnaisuutta • koulutusalakohteisissa kilpailuasetelmissä voimakkaita eroja • valtakunnallisesti tarjonnassa voimakkaita eroja

3.3.6 Täydennys- ja tilauskoulutus

Täydennyskoulutus on ammattitaitoa syventävää ja täydentävää opetusta yksityisille henkilöille, yrityksille ja organisaatioille. Täydennyskoulutusta järjestetään sekä avoimena koulutuksena että tilauskoulutuksena. Tilauskoulutus räätälöidään tilaajan erityistarpeisiin, rajatulle kohderyhmälle. Täydennyskoulutukseen luetetaan myös korkeakoulutettujen oppisopimustyyppinen täydennyskoulutus ja jos-sain määrin myös erikoistumisopinnot.

Kolmesta FUAS-ammattikorkeakoulusta täydennyskoulutusta on tarjolla eniten Hämeen ammattikorkeakoulussa (taulukko 10). Lahden ammattikorkeakoulussa täydennyskoulutusta on järjestetty pääasiassa koulutusalaakohtaisesti. Vuodesta 2009 toimintaa on koordinoanut Aikuiskoulutuspalvelut-yksikkö. Laureassa täydennyskoulutusta koordinoivat kukin koulutusyksikkö pääasiassa itsenäisesti, mutta keskustelua siitä, että esimerkiksi Hämeen ammattikorkeakoulu tarjoaisi täydennyskoulutustaan Laurean toimialueella, on käyty.

Hämeen ammattikorkeakoulussa täydennyskoulutuksen volyyymi on vakiintunut, mutta tavoitteena on selvä kasvu erityisesti tekniikan sekä yrittäjyyden ja liiketoiminnan aloilla. Kehittämiskohteina HAMK:ssa ovat todellisten ja piilevien koulutustarpeiden löytäminen, kustannustehokkuuden ja kannattavuuden parantaminen, markkinoinnin tehostaminen, opettajien resursointi täydennyskoulutukseen sekä tuottavien yhteistyömahdollisuuksien kehittäminen FUAS-täydennyskoulutuksessa.

Lahden ammattikorkeakoulun täydennyskoulutus on vetovoimaisinta sosiaali- ja terveysalalla. Tekniikan alalla volyyymi on kasvussa. Muotoiluinstituutti on kehittänyt uuden viestinnän kokonaisuuden. Liiketalouden ala tulee panostamaan vuonna 2011 - 2012 voimakkaasti täydennyskoulutuksen kehittämiseen sekä asiakassuhteiden luomiseen. Innovaatiokeskuksessa täydennyskoulutus tapahtuu pääasiassa projektien sisällä.

Lahdessa täydennyskoulutuksen kehittämiskohteita ovat asiakashankinta ja asiakkuussuhteiden ylläpito, koulutusalat ylittävien tuotteiden kehittäminen, yhteistyö eri koulutusalojen välillä, markkinointi, opettajien resursointi sekä yhteistyömahdollisuudet FUAS-liittoumassa.

Laureassa täydennyskoulutus on paikallisyksiköiden vastuulla ja panostaminen siihen riippuu paikallisyksikön omista tavoitteista. Laurean sisäinen organisaatioudistus tulee aiheuttamaan myös täydennyskoulutuksen aseman ja tavoitteiden uudelleen määrittelyn.

TAULUKKO 10. FUAS-täydennyskoulutuksen laajuus 2010

Ammattikorkeakoulu	Täydennyskoulutusten lukumäärä 2010	Osallistujia	Toimintatuotot
HAMK	213	5 445	2,17 MEUR
LAMK	*	8 474**	0,74 MEUR
Laurea	31	1 189	0,10 MEUR
Yhteensä	8 718	867	3,01 MEUR

* tietoa ei ole tilastoitu vuonna 2010

** yksittäisissä koulutuksissa runsaasti osallistujia

Haastatteluissa tuotiin esille erityisesti täydennyskoulutuksen vahvuuksia, haasteita ja kehittämisehdotuksia. Täydennyskoulutus poikkeaa muista koulutusmuodoista siinä, että sen pitää toimia nopeasti, kyetä vastaamaan markkinatalouden äkillisiin muutoksiin sekä olemaan organisaatioiltaan ja toimintamalliltaan kevyt ja ketterä.

Täydennyskoulutuksen vahvuutena pidettiin maksavalle asiakkaalle tarjottavan koulutuksen räätälöintikykyä. Toiveena oli myös saada määrällisesti enemmän markkinointia ja viestintää yritysasiakkaille sekä tahtoa nähdä täydennyskoulutuksen mahdollisuudet ja tehdä aktiivista asiakastyötä.

Haasteena koettiin opettajaresurssien keskittyminen tutkinto-opetukseen, mikä osaltaan rajoittaa täydennyskoulutuksen tarjonnan laajentamista. Täydennyskoulutuksen toteuttamista ohjaa ensisijainen toive käyttää jo olemassa olevia opettajaresursseja. Opettajien kokonaistuntimäärä rajoittaa osaltaan omin resurssein tapahtuvaa täydennyskoulutuksen toteuttamista. Koulutuksen toteuttavaksi resurssiksi tulisi harkita vieraillevien luennoitsijoiden tai vai FUAS:n sisäisen osaajainkin käyttämistä.

Koulutuksesta keskusteltaessa haastateltavat nostivat esille, että ammattitaitoa aidosti syventävää koulutusta on vähemmän tarjolla kuin laventavaa. Lisäksi mainittiin, että laajasti tunnettu MBA-tutkinto on helposti markkinoitava tuote.

Täydennyskoulutukseen kaivattiin selkeitä FUAS-brändättyjä koulutustuotteita.

Korkeakoulutettujen oppisopimustyyppinen täydennyskoulutus

Oppisopimustyyppisen aikuiskoulutuksen rahoituksen perusta poikkeaa muiden opetusmuotojen rahoituksesta siinä, että se rahoitetaan valtion talousarviossa olevista määrärahoista, eikä oppisopimustyyppinen koulutus perustu voimassa olevaan lainsäädäntöön.

Korkeakoulutettujen oppisopimustyyppinen täydennyskoulutus perustuu kolmikantaan, jossa laaditaan sopimus koulutettavan, koulutuksen aikaisen työnantajan ja ammattikorkeakoulun välille. Kyseisessä koulutuksessa työpaikalla tapahtuva koulutus on hyvin keskeinen osa koulutuskokonaisuutta ja määrältään se on vähintään puolet koko opiskelukokonaisuudesta. Koulutustoteutuksena oppisopimuskoulutus hakee vielä muotoaan ja käsitteellisesti sen sijoittuminen täydennyskoulutuksen ja erityispattevyyden rinnalle on kehittelyn alaisena.

Haastatteluissa ilmeni toiveita FUAS:ssa toteutettavaan oppisopimustyyppiseen täydennyskoulutukseen, johon kaivattiin yhteistä toteutusorganisaatiota tai koordinaatiota. Ensimmäinen FUAS-ammattikorkeakoulujen yhteinen oppisopimustyyppinen täydennyskoulutustoteutus, Kirurgisen hoitotyön kliininen kehittäjäohjelma toteutettiin samansisältöisenä kaikissa kolmessa ammattikorkeakoulussa vuonna 2011. Samansisältöinen koulutus jatkuu vuosina 2011 ja 2012 kaikkien FUAS-toimijoiden koulutusohjelmissa.

Vuosina 2011 ja 2012 Hämeen ammattikorkeakoulu hallinnoi kahta oppisopimustyyppistä täydennyskoulutusta. Biotalous- ja Innovaatiivinen kone-suunnittelija -koulutusten toteuttajatahoina toimivat Hämeen ja Lahden ammattikorkeakoulut. Uuteen hakukierrokseen on valmistauduttu yhteisten hankehakemusten ideoinnin avulla.

Täydennyskoulutus:

- kaivataan yhteisiä täydennyskoulutustuotteita (FUAS-brändi)
- sen pitää toimia nopeasti vastatakseen markkinoiden kysyntään sekä toimintatavoiltaan olla kevyt ja ketterä
- kaivataan yhteisiä FUAS-tasoista toteutusorganisaatiota tai koordinaatiota
- oppisopimustyyppisen täydennyskoulutuksen kehittämistyöhön koulutuksen kysyntä vaihtelee

3.4 Viestintä ja markkinointi

Haastatteluissa ilmeni toiveita sekä FUAS-viestintään että markkinointiin. FUAS-näkyvyys tiedotusvälineissä on heikkoa, koska jokainen itsenäinen ammattikorkeakoulu rekrytoi omissa nimissään tai kertoo toiminnastaan omalla nimellään.

Yleisesti kaivattiin nopeaa reagointikykyä ja mahdollisuutta toteuttaa ripeällä aikataululla jotain aivan uutta. Haastatteluissa nousi esille, että aikuiskoulutuksen näkökulmasta markkinoinnin mahdollisuudet ovat osittain käyttämättä. Markkinointiin kaivattiin tuoretta otetta sekä totutusta poikkeavia kanavia ja metodeja unohtamatta virtuaalivaihtoehtoa. Myös markkinointijulkaisulle löytyi kanatusta.

Eräksi tarkastelun ja kehittämisen kohteeksi haastateltavat nimesivät viestinnässä käytettävän termistön. Opetuksessa käytetään pedagogispainotteista sanastoa, sen sijaan elinkeinoelämän sanasto liittyy vahvasti alan termistöön ja liike-elämän sanastoon. Viestintä voi rajoittaa rakenteilla olevaa yhteistyötä, jos se pohjaa vahvasti vain opetuksessa käytettään sanastoon.

Haastateltavien mielestä markkinointi ja koulutustarjonta tulisi olla asiakkaiden suuntaan läpinäkyvää. Erityisesti koulutustarjonta tarvitsee selkeyttämistä, jotta asiakkaat löytäisivät tarjonnasta tarvitsemansa koulutuksen.

Vuosikelloajattelu on käytössä kaikilla FUAS-toimijoilla, mutta niiden tahdistaminen samaan aikaan mahdollistaisi paremmin yhteisen markkinoinnin. Esimerkkinä voisi toimia FUAS:n avoimen ammattikorkeakouluopetuksen koulutustarjonta. Täydennyskoulutuksen markkinointiin ja viestintään toivottiin lisäpanostusta.

Aikuiskoulutuksen markkinointiin kaivattiin FUAS-tasoista markkinointisuunnitelmaa. Siihen tarvitaan koulutustarjonnan aikataulutusta, samanaikaisuutta ja syklisyyttä. Aikuiskoulutuksen yhteismarkkinointi on vielä alkutaipaleella ja FUAS-toimijoiden koulutustarjonnan sisäinen markkinointi puuttuu tai sitä on liian vähän.

Aikuiskoulutuksen tarjoajat kohtaavat vahvoja kilpailuasetelmia. Yliopistot, ammattikorkeakoulut ja yksityiset koulutuksen tarjoajat kilpailevat samoista markkinoista. Julkisen koulutuksen tarjoajia rasittaa raskaampi kulurakenne kuin yksityisiä tai pienempiä tarjoajia. Markkinaosuuden saaminen kilpailluista markkinoista vaatii vahvoja ponnisteluja ja osaamista.

Haastattelujen perusteella heräsi kysymys, tarvitaanko FUAS-markkinoinnissa ja viestinnässä yritysmäistä otetta kilpailtaessa aikuiskoulutuksen asiakkaista ja opiskelijoista? Miten saadaan asiakasnäkökulma viestinnässä ja markkinoinnissa realistisemmin esille?

Viestintä ja markkinointi

- vuosikellojen tahdistaminen
- tuoretta otetta markkinointiin
- FUAS-tasoinen markkinointisuunnitelma ja yhteismarkkinointi
- FUAS:n sisäinen koulutusmarkkinointi
- riskinä kilpaillut aikuiskoulutusmarkkinat

3.5 Virtuaalikoulutus

Koulutukseen hakeutumista ja opintojen suorittamista voivat rajoittaa opiskeluun käytettävän ajan rajallisuus, opetustilanteissa läsnäolovelvollisuus ja etäisyyden arkeen liittyvien toimintojen välillä. Opetuksen monimuotoisuus tai virtuaalinen opintototeutus voivat olla opiskelemaan haluavalle ainoa keino toteuttaa ne.

Paineita verkkotarjonnan lisäämiselle tulee ympäröivältä yhteiskunnalta. FUAS-ammattikorkeakoulujen johto suhtautuu kannustavasti verkko-opintojen tuottamiseen. Virtuaaliopinnot nähdään vahvasti kilpailukeinona maantieteellisesti laajalla alueella sijaitseville FUAS:n koulutusyksiköille. Sähköisten välineiden hyödyntäminen liittyy sekä ydintoimintoihin että opetuksen kehittämiseen. Lisäksi tietopalvelujen tarjoamat sähköiset aineistot pysyvät paremmin ajan tasalla kuin paperimuodossa oleva materiaali.

Opiskelu eri sähköisten välineiden avulla ei ole ainoastaan materiaalien jakoa tai tehtävien palautusta verkon välityksellä, vaan onnistunut opintojakso toteutetaan hyvin aikataulutettuna ja mietittynä prosessina helpokäyttöisillä työvälineillä. Usein käytetty on myös monimuoto- tai blended learning -malli eli opetukseen sisältyy sekä lähiopetusta että opiskelua verkossa.

Virtuaalikampus – hyödyt ja haasteet

Yhteistyötä koordinoimaan oli jo aiemmin perustettu IT -työryhmä. Vuoden 2011 alusta perustettiin Verkkokampus-työryhmä tehtäviä täydentämään. FUASissa halutaan toteuttaa uudenlainen opintojen suorittaminen virtuaalikampus-ajattelun mukaisesti. Virtuaalikampus viittaa virtuaalikurssitarjontaan, jossa korkeakouluopinnot suoritetaan osittain tai kokonaan internetin välityksellä joko opettajan tai muun asiantuntijan avustuksella. Virtuaaliopinnoissa opiskelija voi liikkua koulujen välillä virtuaalisesti, vaikka fyysisesti suorittaisikin opintojaan tiettyssä FUAS-ammattikorkeakoulussa.

Virtuaalikampuksen katsotaan helpottavan työn, opiskelun sekä sosiaalisen elämän yhdistämistä. Matkustuksen tarve vähenee, jolloin säästyy aikaa ja taloudellisia resursseja. Liikuntarajoitteisille mahdollistuu tasavertainen opiskelu fyysisesti olinpaikasta riippumatta.

Virtuaalikoulutuksen uskottiin muuttuvan ja sopeutuvan uusiin konsepteihin helpommin kuin tavallisen opetuksen sekä tuovan joustavuutta opiskelurytmiin. Virtuaaliyhteisön kautta sekä luennoitsijat että opiskelijat voivat toimia yhdessä maantieteellisen sijainnin rajoittamatta yhteistyötä. Opiskelumateriaali on helpommin saatavilla sähköisessä muodossa.

Virtuaaliopetuksessa haasteeksi voivat muodostua kasvotusten tapahtuvan viestinnän vaje sekä sosiaalisen vuorovaikutuksen puuttuminen. Lisäksi opiskelu vaatii vahvoja tietoteknisiä taitoja ja itseohjautuvuutta.

Virtuaaliopetustoteutus ja -tarjonta

Aikuiskoulutukseen liittyvät vahvasti asiakaslähtöinen ajattelutapa ja tietojärjestelmien hyödyntäminen. Ammattikorkeakouluissa on joidenkin vuosien ajan ollut mahdollista suorittaa tiettyjä tutkintoja lähes kokonaan tietoteknisten välineiden avulla. Erityisesti aikuisopiskelijoille ne tarjoavat hyvän vaihtoehdon toteuttaa opintoja. FUAS-ammattikorkeakouluissa tavoitteena on saada lisää tutkintoja, joita olisi mahdollista suorittaa monimuoto-opiskeluna tai täysin virtuaaliopetuksena.

Tällä hetkellä Laureassa ja Hämeen ammattikorkeakoulussa kummassakin on kolme pääosin tai lähes kokonaan suoritettavaa verkkopohjaista koulutusohjelmaa. Lahden ammattikorkeakoulussa matkailun alalla toimii kokonaan verkkopohjainen koulutusohjelma. Aikuisille suunnatuista ammattikorkeakoulututkinnoista osa on monimuoto-opiskelua, johon sisältyy virtuaaliopetuksen lisäksi joko iltatunneilla tai päiväopetusta.

Aikuiskoulutuksen kysyntä ja tarjonta kohtaavat paremmin, mikäli käytössä on myös virtuaalitoteutusvaihtoehto, joka parantaa koulutukseen sidotun panoksen ja siitä saadun tuotoksen suhdetta. Ensimmäinen syy on, että opiskelun toteuttaminen haastavissa elämänvaiheissa mahdollistuu ja jälkimmäinen syy on, että aloitetut opiskelut myös saadaan päätökseen.

Virtuaaliopetus edellyttää investointeja uudenlaiseen suunnittelu- ja toteutustyöhön. Toteutuksen suunnittelu eroaa annettavasta lähiopetuksesta monin tavoin ja sen vuoksi suunnittelu lähtee liikkeelle jo opetussuunnitelman rakentamisesta (OPS), koska teknispainotteisissa ratkaisuissa tulee huomioida erilaisten oppijoiden tapa oppia. Joillekin suullinen tai selittävä osuus avaa paremmin opettavan kokonaisuuden kuin tekstimuotoon painottuva opetus. Opiskeluprosessi tulee suunnitella monipuoliseksi, mielekkääksi ja rohkeasti erilaiseksi kuin tavanomainen opetus.

Virtuaaliopetuksen kuten opetuksen yleensä on oltava ajantasaista ja laadukasta. Erityisesti toivottiin lippulainvoiksi virtuaalikoulutuksen aktiivista ja tuloksellista toteuttamista, tietohallinnon ja ohjelmistojen järjeistämistä, aikuiskoulutuksen erilaisuuden huomioimista sekä resursoinnin kohdentamista.

Ohjelmistovalinnat ja Informaatioteknologia (IT)

Suomessa julkisen sektorin ohjelmistohankintojen toteutus on sirpaloitunutta, mikä näkyy ohjelmistojen laajana kirjona. Siitä seuraa, että osittain samoja perustietoja tallennetaan eri järjestelmiin erilaisiin käyttötarkoituksiin, koska tietoja ei voida siirtää kohtuullisin muutuskustannuksin järjestelmästä toiseen tai järjestelmämuutos on muuten vaikea toteuttaa.

Ohjelmistorajapintojen keskustelemattomuus edellyttää lisätöitä, luo päällekkäisiä työtehtäviä ja haasteita tiedon yhdistämiselle. Nämä kumuloidut erilaisina yhteistyörajoitteina tai edellyttävät investointeja toimivuuden helpottamiseksi.

FUAS-ammattikorkeakoulujen käytössä olevien ohjelmistojen vertailua on toteutettu jo työryhmien kautta, mutta tieto on lyhyesti koostettu tähän raporttiin myös muutamien ohjelmistojen osalta. Erikois- tai koulutusalaan liittyvät ohjelmistot on jätetty yhteenvedosta pois.

Eroavuuksia ilmeni ainakin kahdessa osa-alueessa, jotka olivat verkko-opiskelun prosessityökalut (Moodle, Optima) ja opetuksen toiminnanohjauksen järjestelmät (WINHA ja Sole-Ops). Yhteistyön näkökulmasta ohjelmistojen erilaisuus näkyy mm. hallinnollisten tehtävien työtuntimäärissä. Aikuiskoulutuksen markkinointiponnisteluissa yhteneväiset ohjelmistot helpottaisivat asiakkaiden tavoitettavuutta FUAS-ammattikorkeakouluissa, mikäli asiakkuuksien hallintajärjestelmät (Customer Relationship Management, CRM) olisivat täysimääräisesti käytössä. (liite 1).

Keskinäisen työnjaon näkökulmasta on kannattavaa purkaa päällekkäisiä ylläpito-toimintoja ja tukipalveluja. FUAS-ammattikorkeakoulujen tulisi keskenään sopia, miten vastuita voitaisiin järkevästi jakaa toimijoiden kesken. Virtuaaliopetuksen osalta toteutusten rakentaminen edellyttää tiivistä yhteistyötä. Erityisesti verkko-opetuksessa edellytetään opetustarjonnan vaihtoehtojen monipuolistamista sekä ainekohtaisten tiimien perustamista.

Virtuaalikampuskokonaisuus edellyttää toteutuakseen hanke- tai projektimuotoista työskentelytapaa sekä tuekseen massiivista on-line -koulutusta. Koulutuksen tulee kohdistua opetushenkilöstön lisäksi organisaatiossa virtuaali- tai tietotekniikan kanssa työskenteleviin innovaattoreihin.

Virtuaalikoulutus ja IT -hankinnat

- virtuaalikampustoteutuksen voimakas eteenpäinviesti
- asiakaslähtöinen ajattelutapa kehitystyön avaimeksi
- opetussuunnitelmissa huomioitava virtuaaliopetuksen toteutusten erilaisuus
- IT-hankinnoissa tulisi tehdä yhteneväisiä valintoja ohjelmistojen suhteen. Tulevaisuudessa uusien ohjelmistojen hankinnoissa tulee huomioida FUAS:n yhteistyön toimivuus.
- ohjelmistorajapintojen keskustelemattomuus edellyttää lisätyötä, luo päällekkäisiä työtehtäviä ja haasteita tiedon yhdistämiselle.
- yhteneväiset ohjelmistot helpottaisivat FUAS-ammattikorkeakoulujen aikuiskoulutuksen markkinointiponnisteluja.
- päällekkäisten ylläpito toimintojen ja tukipalvelujen järkevä jakaminen FUAS-toimijoiden kesken.
- virtuaalikampus edellyttää hanke- ja projektimuotoista työskentelytapaa sekä tuekseen vahvan koulutuksen läpi organisaation.

3.6 Aikuiskoulutuksen kansainvälisyys

Voimassa olevan kansainvälisyysstrategian mukaan Laurean strategisena valintana on luopua perinteisen opiskelija- ja opettajavaihdon painotuksesta kansainvälisessä toiminnassa. Sen sijaan Laureassa keskitytään monipuolisesti ja tuloksellisesti tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan, kansainväliseen verkostoitumiseen sekä ulkomaalaisten tutkimus- ja kehittämisharjoittelijoiden määrän voimakkaaseen kasvattamiseen.

Hämeen ammattikorkeakoulun strategisissa periaatteissa mainitaan Kansainvälisyyden kehittämissuunnitelma 2015, jossa määritellään kolmessa osiossa FUAS-yhteistyötä. Ensimmäisessä korostetaan osaamisen viennin kehittämistä FUAS-yhteistyönä kolmivuotisen KOVIKE-hankesuunnitelman mukaisesti. Lisäksi toimenpiteinä mainittiin koulutusosaamisen tietopankin kehittäminen henkilöstöportaaliin. Globaali vastuu -teeman alla FUAS-yhteistyönä järjestetään vuosittain kehitysyhteistyön opintojakso. Kolmantena FUAS-yhteistyönä kehitetään vieraskielistä tutkinto-opetusta, mikä voidaan nähdä koskettavan myös tutkintoa suorittavia aikuisopiskelijoita (Kansainvälisyyden kehittämissuunnitelma 2015).

Lahden ammattikorkeakoulun kv-strategiassa puolestaan mainitaan, että kaikilla valmistuvilla opiskelijoilla on kansainvälisyys- ja monikulttuurisuustaitoja. Lisäksi heillä on valmiudet työskennellä kansainvälisillä työmarkkinoilla. Aikuiskoulutuksen näkökulmasta katsottuna kieliopiintojen lisäksi edellytetään kansainvälistä osaamista, johon sisältyy monipuolinen kulttuurien ymmärtäminen ja kyky vuorovaikutukseen.

Osalla koulutusaloja kv-koulutusta vasta rakennetaan ja kaavailuina on ollut mm. muuntokoulutuksen toteuttaminen ulkomaalaistaustaisille, koulutetuille henkilöille. Tärkeäksi näkökulmaksi nousivat haastatteluissa myös kansainvälisen koulutuksen, -koulutustarjonnan, -osaamisen ja -tavoitteiden realisoituminen. Hyötynäkökulmasta olisi tarkasteltava FUAS:ssa kansainvälistymisen mittareita ja yhtenäistettävä ne.

Kansainvälisyyden hyötynäkökulmia etsittäessä olisi mietittävä vastauksia erilaisiin kysymyksiin, kuten mitä osaamista kv-koulutuksella tällä hetkellä saavutetaan tai miten kv-tavoitteisiin pääsemistä mitataan ja analysoidaan.

Kansainvälisestä markkinoinnista nousivat kommentit ja toteamukset, että markkinointi vaatii pitkäjänteisyyttä ja pitkäaikaisesti resursseja sekä aidosti erilaiset tuotteet, jotta saadaan markkinaosuutta ja vientiä aikaisiksi. Lisäksi haastatteluissa heräsi kysymys, miten kv-toiminnasta voitaisiin saada aitoa liiketoimintaa?

Aikuiskoulutuksen näkökulmasta tulisi pohtia mm. sisältyykö kansainvälisyys kaikkeen aikuiskoulutukseen ja aikuiskoulutustarjontaan? Onko se myös yhteinen päämäärä FUAS-yhteistyössä?

Aikuiskoulutuksen kansainvälistyminen

- FUAS-toimijoilla kv-strategiat luotuina
- aikuiskoulutuksen osalta kansainvälistyminen vielä kehittämissvaiheessa
- edellyttää hyvät tuotteet ja markkinointiponnisteluja
- FUAS-yhteistyö globaalin vastuun opintokokonaisuudessa

3.7 Muita tärkeitä näkökulmia FUAS-aikuiskoulutukseen

Ensimmäisenä toimintaa edistävänä tekijänä mainittiin selkeiden pelisääntöjen luominen toiminnalle. Toisena näkökohtana korostettiin luonnollista mielenkiintoa uusia välineitä kohtaan sekä riittävän tuen antamista tekemiselle ja kolmanteen kokeilujen mahdollisuus ja myönteisten kokemusten saaminen.

Rajoittavina tekijöinä mainittiin yksilötasolla asenteet ja pelot. Uusien välineiden ja toimintatapojen täysipainotteisessa hyödyntämisessä on havaittu arkuutta avun pyytämisessä. Samoin on pelätty omien tuotosten joutuminen toisten käytettäväksi ja kolmantena ehkä pelkoa työtehtävien vähenemisestä. Viimeksi mainittu lienee aiheeton, koska materiaalin tuottaminen, koostaminen, kehittäminen ja päivittäminen vaativat jatkuvaa työpanosta.

Haastatteluissa ilmeni selkeästi vahvana toiveena olevan se, että aikuiskoulutuksen suunnitteluprosessit lähtevät liikkeelle elinkeino- ja työelämäntarpeista ja niiden olisi rakennuttava opetussuunnitelmiksi, jotka haastavat opettajia uudistumaan ja uudistamaan opetusmetodeja, opetusta ja kommunikointia. Paine tähän tulee ympäröivän yhteiskunnan puolelta.

Aikuiskoulutus ja asiakkuus

Aikuiskoulutuksessa asiakkuus miellettiin moninaisena. Asiakasta määriteltäessä heidät jaettiin kolmeen ryhmään: yksityinen yritys, julkisyhteisö ja opiskelija.

Yksityisellä sektorilla, pienten- ja keskisuurten (pk) yritysten koulutukseen osallistumista rajoittavat käytettävissä olevat resurssit. Pienyrityksillä kompastuskiveksi voi muodostua kaksinkertainen taloudellinen rasite: ensiksi koulutukseen sitoutettava pääoma ja toiseksi työtunnit, jotka jäävät puuttumaan aktiivisesta liiketoiminnasta.

Julkisella puolella haasteelliseksi voi muodostua työtehtävistä irrottautuminen opiskelun ajaksi tai työvoimapulan vuoksi jopa opiskelun rajoittaminen. Tällöin koulutuksen potentiaalinen ostaja ei mahdollista opiskelijan kouluttautumisesta. Keskusteluissa myös ilmeni, että uuden koulutustuotteen rakentaminen vie paljon aikaa. Kun tuote on valmis, voi asiakkaan kiinnostus olla jo ohitse tai organisaatiossa on tapahtunut muutoksia, jotka ehkäisevät suunnitellun koulutuksen ostamisen.

Opiskelijoita voivat olla vanhan opistotason tutkinnon suorittaneet henkilöt, jotka nostavat koulutustasoaan ammattikorkeakoulututkinnolla. Heidän määränsä tosin tulee ajan myötä vähenemään. Uusien aikuisopiskelijoiden saaminen opintojen pariin edellyttää opintojen ohjauksen tehostamista, ammatinvalinnan ohjausta, neuvontaa ja tiedottamista. Eräänä esimerkkinä mainittiin kulttuuriala, jolla on laaja potentiaalinen asiakasryhmä: käsi- ja taideteollisuutta opettavat henkilöt.

Yksittäisen opiskelijan näkökulmasta haasteeksi voi muodostua opintojen aikaisen toimeentulon turvaaminen, koska opintotukijärjestelmät eivät tunnusta erikseen esim. perheellisiä aikuisopiskelijoita. Tällä hetkellä vain tutkintoa suorittavia aikuisopiskelijoita tuetaan opintotuki- ja -lainajärjestelmin.

Koulutuksen tuomaan pätevytyteen saatetaan suhtautua kaksijakoisesti: toisaalta työelämässä saatetaan odottaa tietynlaista ennestään tuttua koulutusta ja koulutussisältöä, toisaalta asiakasorganisaatio saattaa uudistua juuri koulutuksen kautta, kun koulutautunut henkilö tuo uutta tietoa nykyiseen toimintaan.

Ammattitaitoinen henkilökunta

Henkilöstöstä keskusteltaessa nousivat esiin erityisesti osaamisen johtaminen ja kehittäminen. Aikuiskoulutuksessa elinkeino- ja työelämä sekä ympäröivä yhteiskunta vaatii ajantasaista ja mielellään ennakoivaa sekä tuoretta osaamista. Työelämässä asiakkailta on valmiutta maksaa parhaista, osaavista kouluttajista, mutta heistä kilpaillaan myös eri koulutusorganisaatioiden ja työelämän välillä. Henkilöstön erityisosaamisen kartoitus tulisi saada täysimääräisesti käyttöön sekä sitä kautta etsiä osajia erilaisiin tehtäviin.

Esimiestyössä toivotaan resursoinnin johtamisessa jämäkkyyttä, jotta mahdollistetaan, miten aikaa kohdennetaan tiettyihin tarpeisiin. Opetuksellisen työn lisäksi on ohjattava uudistyöhön aikaa. Opetuksen tulisi aikuisilla olla monimuotoista, elämyksellistä ja oppimisen iloa sisältävää. Aikuiskopiskelijoiden ohella oppii myös henkilöstö.

Kaikissa kolmessa koulutusorganisaatiossa on toteutettu verkkopedagogisten välineiden käytön ohjausta henkilöstölle. Opettajille on järjestetty täydennyskoulutusta ja lisäksi heitä tuetaan ja autetaan opintojaksojen rakentamisessa.

Eri toimijoilla on ollut aiempaa e-yhteistyötä. Laurea on ollut mukana e-opettajahankkeessa. Toimintatapojen keskinäistä benchmarkkausta ja yhteisiä kehittämishankkeita on toteutettu. Laureassa on järjestetty aikaisempina vuosina e-learning -osaajakoulutusta, jossa toteutettiin verkkopedagogiikkaa verkkototeutuksiin. Nykyisin koulutukset ovat olleet lyhyitä liittyen verkkopedagogisten välineiden ja sosiaalisen median käyttöön.

Koulutuksessa tulisi hyödyntää parhaita kouluttajia kaikilla koulutuksen osa-alueilla, erityisesti aikuiskoulutuksessa. Opettajien maksimituntimäärä (1600 h / lukuvuosi) rajoittaa ja jopa estää koulutuksen tarjontaa aikuiskoulutuksena. Ratkaisua saattaisi tarjota ulkopuoliset resurssit tai päiväopetuksessa samankaltaisten peruskurssien yhtenäistäminen koulutusaloja ylittäviksi, luentopainotteisiksi ryhmiksi.

Muita näkökulmia FUAS-aikuiskoulutukseen

Aikuiskoulutus ja asiakkuus

- pk-sektorin yrittäjien opiskelun haasteet
- julkisen sektorin työntekijöiden osallistumista rajoittaa työvoimavaje
- uusia potentiaalisia asiakasryhmiä
- perheellisen opiskelijan opintotuen rajoittuneisuus

Ammattitaitoinen henkilökunta

- miten saada laadukasta opetusta ja kilpailuetua aikuiskoulutustarjontaan?
- opetusresurssien rajallisuus aikuiskoulutuksessa ja opetusresurssien järkevä uudelleen järjestely
- tieto- ja taitopääoman jakamista FUAS-tasolla

4 Aikuiskoulutuksen toimintamallia rakentamaan

Toimintamallivaihtoehtoja pohdiskeltiin haastatteluissa monipuolisesti, mutta suoraan valmista mallia tai ehdotusta sellaiseksi harva esitti. Kommenteissa kuului huoli siitä, että yhteistyö luo lisäorganisaatioita tai vanhoja toimintatapoja jää elämään uusien rinnalle. Tällöin toiminnan tehostamista tai säästöjä jäisi vapautumatta uudenlaisen toiminnan luomiseksi. Haastateltavat pohtivat myös sitä, miten päällekkäisyyksiä voitaisiin karsia. Tärkeänä nähtiin se, että toiminta ulottuu myös FUAS-yhteistyön ulkopuolisiin verkostoihin.

Aikuiskoulutuksen toteutusta ja koordinointia suunniteltaessa on hyvä miettiä, keiden vastuulla aikuiskoulutus on. Aikuiskoulutus voi menestyä vain, jos sitä tuottavat ja toteuttavat parhaat opettajat. FUAS-aikuiskoulutukselta toivotaan rakentavaa kilpailua parhaista toteutuksista myös FUAS:n sisällä.

Aikuiskoulutukseen kaivattiin niin ikään koordinointia, keskitettyä informaatiota ja yhteistä suunnittelua. Mallia miettiessään haastattelijat nostivat esille sen, miten tärkeää on ymmärtää aikuiskoulutustoiminnan kokonaisuus ja laaja-alaisuus.

Toimintamallilta toivotaan jämähkyyttä, jotta kilpailukyky realisoituu ja erotumme FUAS-liittouman ulkopuolella valtakunnan tasolla, mutta myös kansainvälisillä markkinoilla. Haastateltavat nostivat esille toiveen kehittyä pois virkamiesmäisyydestä ja halun rakentaa yhdessä toimivaa aikuiskoulutuskokonaisuutta. Yhdessä tekemisen ja avoimen ilmapiirin henki korostui kommenteissa.

Haastatteluissa esitettiin ohjeistuksia toimintamallia suunnitteleville tahoille. Näistä voisi mainita mm. rohkeuden lähteä luomaan uutta ja kokeilla asioita eri tavalla sekä tarpeen muuttaa nyt vallalla olevia käytäntöjä toimivammiksi. Lähtökohtana toivottiin olevan toiminta ja organisaatorakenteita toivottiin vältettävän.

Mallin suunnitteluun ja toteutukseen toivottiin asiaan paneutumista ja pitkäjännitteisyyttä.

Haastattelujen pohjalta voidaan nostaa seuraavia vaihtoehtoisia malleja aikuiskoulutuksen koordinointiin ja kehittämiseen:

A Nykyiset toiminta- ja organisointimallit säilyvät

Aikuiskoulutus jatkaa toimimistaan nykyisen kaltaisena, kukin ammattikorkeakoulu omalla tahollaan ja tavallaan. Yhteisiä pelisääntöjä voidaan sopia.

B Yhtenäinen FUAS-liittouman aikuiskoulutus

Lähtökohtana on rakentaa useamman ammattikorkeakoulun yhteinen tai yhteisiä yksiköitä, joissa aikuiskoulutus on omana yksikkönään.

C Tietyt aikuiskoulutuksen toiminnot muodostavat yhtenäisen toteutusorganisaation

Tietyt aikuiskoulutuksen toiminnot toteutetaan yhteisesti.

D Jokin muu vaihtoehto

Vielä tunnistamaton vaihtoehto.

Lähteet ja tausta-aineisto

Aikuiskoulutuksen yhteiset osaamispalvelut metropolialueella 2011 - 2012. AIKOKO -hanke-esitys 11.2.2010.

FUAS/AIKO -työryhmän toimintasuunnitelma vuosille 2011 – 2012.

Gröhn, Irene (toim) 2011. Oppisopimustyyppisen täydennyskoulutuksen mallia etsimässä. Turun yliopiston koulutus- ja kehittämiskeskus Brahea. Turun yliopiston koulutus- ja kehittämiskeskus julkaisuja B:3

Kansainvälisyyden kehittämissuunnitelma 2015. http://portal.hamk.fi/portal/page/portal/LVJ-dokumentit/HAMK/strategiat_periaatteet/HAMK_KV-Ke-su_2011_A4.pdf

Lahden ammattikorkeakoulun aikuiskoulutuksen toimintasuunnitelma 2011.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. www.minedu.fi

Opetusministeriö 2008. Ammatillisesti suuntautuneen aikuiskoulutuksen kokonaisuudistus. Akku-johtoryhmän väliraportti Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2008:20

Opetusministeriö 2008. Korkeakoulujen aikuiskoulutuksen nykytila ja kehittämiskohteet. Opetusministeriön työryhmän työryhmämuistioita ja selvityksiä 2008:38.

Opetusministeriö 2008. Korkeakoulujen rakenteellisen kehittämisen suuntaviivat vuosille 2008 – 2011.

Opetusministeriö 2009. Ammatillisesti suuntautuneen aikuiskoulutuksen kokonaisuudistus. AKKU-johtoryhmän toimenpide-ehdotukset (toinen väliraportti). Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2009:11

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2010. Sivistyspoliittisen ministeriryhmän kannanotto korkeakoulujen rakenteellisen kehittämisen vauhdittamiseksi 23.6.2010

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2010. Ei paikoillanne, vaan valmiit, hep! Koulutukseen siirtymistä ja tutkinnon suorittamista pohtineen työryhmän muistio. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2010:11.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2011. Ammattikorkeakoululaitoksen uudistamisen suuntaviivat (6.9.2011). http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Koulutus/koulutuspolitiikka/Hankkeet/amk_uudistus/liitteet/amk_suuntaviivat_060911.pdf

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2011. Koulutus ja tutkimus vuosina 2011-2016. Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma, luonnos 13.9.2011

Valtioneuvosto 2011. Neuvottelutulos hallitusohjelmasta. 17.6.2011. <http://www.valtioneuvosto.fi/tiedostot/julkinen/hallitusneuvottelut-2011/neuvottelutulos/fi.pdf>

Yhteistyöllä kilpailukykyä. FUAS-liittoumastrategia 2011 – 2015.

Liite

Keskeisiä työvälineitä

Adobe Connect

FUAS-yhteistyössä on käytössä etäneuvottelujärjestelmä Adobe Connect Pro, joka mahdollistaa kuvan, äänen, työaseman työpöydän, sovelluksen tai esityksen jakamisen fyysisesti eri paikoissa sijaitsevien osallistujien välillä. Uutena testattavana HAMK:ssa on AC:n 360-ohjelmisto, jossa on mukana nauhoitettava ominaisuus.

Optima Moodle

Verkko-opiskelu tapahtuu prosessityökalujen avulla, kuten Optima-oppimisalustan tai Moodlen. Näihin voi rakentaa erilaisia oppimiseen painottuvia työtiloja, joihin pääsevät sekä opettajat että opiskelijat. LAMK:ssa on Moodle-pohjainen ”Reppu” ydinjärjestelmänä, jossa toimivat viestintä ja opetus yhdessä. HAMK:ssa käytetään Moodlea ja Laureassa Optimaa.

Lisäksi käytössä voi olla Wiki, Skype, ilmaisia nettipuhelimiä ja muita välineitä. LAMK:ssa viestintävälineenä on käytetty tektiviestejä kiireellisten viestien lähettämiseen suoraan järjestelmästä opiskelijoiden matkapuhelimiin. HAMK:ssa on myös kokeiluja mobiilien käytöstä.

e-Portfolio

HAMK on ottanut käyttöönsä e-Portfolio-palvelun, jota testataan myös Laureassa ja LAMK:ssa. Kyse on internetsivuston Kyvyt.fi-kautta käytettävä avoimeen lähdekoodiin perustuva sovellus SAAS (Software as a Service). Opiskelija voi koota opiskelujensa aikana hankkimaansa osaamistaan sähköiseen portfolioon, jota hän voi myös käyttää valmistumisensa jälkeen, kun tavalliset opiskeluaikaiset käyttäjätunnukset ovat sulkeutuneet. Sivustojen välityksellä valmistunut voi esitellä osaamistaan, järjestellä, jakaa ja verkostoitua sivustojen kautta.

Confluence Wiki

Yhteisen tiedontuottamisen välineenä käytetään Confluence Wikiä. Edellytyksenä FUAS-verkkokampusyhteistyölle tarvitaan välineitä, joilla saadaan joustavasti rakennettua yhteistä tietoa ja vietyä yhteiskäyttöön myös tiedostoja. LAMK:ssa Wikiin on liitetty Creation Communication -lisenssi (CC), jolla tietyn kansainvälisen tekijänoikeusstandardin mukaan tuotoksesta on mainittava alkuperäinen tekijä ja käyttö kaupallisiin tarkoituksiin on evätty.

HAKA Service Provider

Virtuaaliopetusta on jo pyritty mahdollistamaan internetin välityksellä. Suomen virtuaaliammattikorkeakoulun amk-tutkinto-opiskelijat voivat sisällyttää tutkintoonsa opintojaksoja myös muista kuin omasta ammattikorkeakoulusta ja toteuttaa ne verkko-opintoina (<http://www.amk.fi/amkesittely.html>) - sivustojen kautta, mihin liittyy HAKA Provider -toiminnallisuus. Opetus- ja kulttuuriministeriön omistama Tieteen tietotekniikan keskus eli CSC:n HAKA-infrastruktuuri liittyy yhden käyttäjätunnuksen periaatteeseen verkko-opetuksessa. Kaikkien kolmen FUAS-ammattikorkeakoulun linkit löytyvät www.amk.fi-sivuilta.

WINHA SoleOps

Laureassa on käytössä molemmat järjestelmät, sekä WINHA että SoleOps. Järjestelmät palvelevat eri tarkoituksia eivätkä siten ole päällekkäisiä. LAMK:ssa opetuksen toiminnanohjauksen järjestelmänä käytetään WINHA-järjestelmää ja Laureassa molempia ja HAMK:ssa on käytössä SoleOps-järjestelmä. Jälkimmäinen on käytössä Suomessa kymmenessä ammattikorkeakoulussa ja WinhaPron käyttäjiä ammattikorkeakouluista on ”n. 20”, ohjelmistotalo Logicalta 14.7.2011 saadun tiedon mukaan. Pyrkimyksenä on yhteinäistää WINwHA-järjestelmä yhteiskäyttöön helpottamaan opiskelijoiden opintoihin liittyvän tiedon välittämistä.

Nelli-portaali

Kansallinen kirjastojen tiedonhakujärjestelmä (National Electronic Library Interface), www.nelliportaali.fi. Nelli -portaaliin pääsee oman korkeakoulun käyttäjätunnuksilla. Nellissä on tietty perusnäkyä kaikille korkeakouluille. Käyttöliittymän voi myös räätälöidä korkeakoulukohtaisesti ja lisäksi eri korkeakoulut ovat hankkineet käyttöönsä järjestelmästä eri tietokantoja. Sen vuoksi opiskelijoille voi olla ongelmallista työskennellä eri koulujen tiedonhakuympäristöissä.

Kirjoittajat

KTM Tuula Brofeldt toimii Aikuiskoulutuksen koordinoitihankkeen projekti-koordinaattorina Lahden ammattikorkeakoulussa.

KT Tuula Piensobo toimii Aikuiskoulutuksen koordinoitihankkeen johtajana ja Lahden ammattikorkeakoulun aikuiskoulutuspäällikkönä.

Aikuisväestön osaamisen ylläpitäminen ja kehittäminen vaatii toimivaa aikuiskoulutusjärjestelmää, mikä on myös tärkeä osa työvoima- ja elinkeinopolitiikkaa. Koulutus- ja korkeakoulupolitiikan myötä aikuiskoulutuksen toimijoilta vaaditaan muutoksia totuttuihin toimintamalleihin.

Julkaisu esittelee opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamaa ja Lahden ammattikorkeakoulun hallinnoimaa Aikuiskoulutuksen koordinoitihanketta (AIKOKO). Hanke liittyy Hämeen ja Lahden ammattikorkeakoulujen sekä Laurea-ammattikorkeakoulun (FUAS-ammattikorkeakoulut) aikuiskoulutuksen yhteistyön selkeyttämiseen ja kehittämiseen.

Hankkeen tarkoituksena on luoda toimintamalli ammattikorkeakoulujen aikuiskoulutuksen osaamispalveluiden järjestämiseen Helsingin metropolialueella. Hanke käynnistyi vuoden 2011 alussa kestäen vuoden 2012 loppuun saakka.

Julkaisun pääpaino on hankkeen alussa tehdyn nykytila-analyysin tulosten ja kehittämiskohteiden esittelyssä. Se antaa kokonaiskuvan FUAS-ammattikorkeakoulujen aikuiskoulutuksen nykytilasta, niiden aikuiskoulutustoiminnan organisoitumisesta sekä koulutustarjonnasta vuosina 2011–2012. Siinä selvitetään myös liittouman korkeakoulujen eri toimijoiden käsityksiä siitä, miten heidän mielestään aikuiskoulutusta tulisi koordinoida ja kehittää Helsingin metropolialueella.

Lahden ammattikorkeakoulun julkaisusarjat
A Tutkimuksia
B Oppimateriaalia
C Artikkelikokoelmat, raportit ja muut ajankohtaiset julkaisut

ISSN 1457-8328
ISBN 978-951-827-132-4